

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Vývoj a analýza podpory sportovních aktivit v obcích a
městech**

**Development and analysis of support the sport activities in
villages and towns**

Jana Kočalková

Cheb 2012

Zadání bakalářské práce

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Vývoj a analýza podpory sportovních aktivit v obcích a městech“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Chebu dne

.....

Podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Ing. Pavle Divišové, vedoucí bakalářské práce, za metodické vedení a její cenné připomínky při vypracování této bakalářské práce.

A dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu během celého studia.

Obsah

ÚVOD.....	7
1. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA SPORTU.....	9
1.1 Stručná historie vývoje sportu.....	9
1.2 Definice základních pojmů	10
1.2.1 Charakteristika pojmu „sport“	10
1.2.2 Definice vybraných pojmů v oblasti sportu.....	12
2. STRUKTURA TĚLOCVIČNÝCH AKTIVIT JAKO SUBSYSTÉMU TĚLESNÉ KULTURY	14
3. VÝZNAM SPORTU A SPORTOVNÍCH AKTIVIT PRO SPOLEČNOST	16
4. FINANCOVÁNÍ SPORTU A SPORTOVNÍCH AKTIVIT V ČR.....	18
4.1 Financování ze státního rozpočtu.....	19
4.1.1 Přehled a zhodnocení podpory sportu ze strany státu.....	19
4.1.2 Podpora státu prostřednictvím MŠMT	21
4.2 Financování z rozpočtu krajů, měst a obcí.....	23
4.3 Výnosy sportovních loterií a sázek	25
4.4 Financování z vlastní hospodářské činnosti a z vlastních zdrojů.....	26
4.5 Podpora sportu formou sponzoringu a darů.....	26
4.6 Podpora sportu z reklam.....	27
4.7 Financování s využitím prostředků EU	28
4.7.1 Orgány a instituce EU v souvislosti se sportem	28
4.7.2 Podpora sportu z fondů a prostředků EU	29
4.7.3 Přehled významných dokumentů v oblasti sportu	30
5. SPORT NA CHEBSKU	32
5.1 Sportovní jednoty a kluby v Chebu.....	33
5.2 Sportovní zařízení v majetku města	34

5.3	Chebská sportovní unie	35
6.	FINANCOVÁNÍ SPORTU A TĚLOVÝCHOVY MĚSTEM CHEB.....	36
6.1	System příspěvků a grantů	37
6.2	Ostatní výdaje města na podporu sportu	41
7.	SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ.....	45
8.	ZÁVĚR.....	48
	SEZNAM TABULEK	50
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	51
	SEZNAM ZKRATEK	52
	SEZNAM ZDROJŮ.....	53
	Tištěné publikace	53
	Internetové zdroje.....	53
	Ostatní zdroje	55

ÚVOD

Sport je oblastí lidské činnosti, která se všeobecně těší velkému zájmu lidí a která má zároveň obrovský potenciál je sdružovat a oslovovat, a to bez ohledu na věk či společenský původ. [16]

Toto téma je zajímavé z více důvodů. Jedním z nich je fakt, že sportovní aktivity významně ovlivňují lidské zdraví, napomáhají k celkovému rozvoji jedince, pěstují jeho vůli, cílevědomost, sebeovládání. Sport v různých formách se stal nedílnou součástí každého z nás, proto zpracování této bakalářské práce poskytuje příležitost rozšířit své informace a poznatky v této oblasti.

Cílem bakalářské práce je přiblížit problematiku financování sportu v České republice (ČR) a analyzovat vývoj podpory sportovních aktivit v městech a obcích, hlavně však na příkladě konkrétního města analyzovat pomocí dostupných údajů vývoj výdajů z obecního rozpočtu na podporu sportu ve městě a nalézt případná řešení pro zlepšení situace.

Práce se dělí na teoretickou a praktickou část. V teoretické části práce byly využity poznatky z odborné literatury a z dokumentů stažených z důvěryhodných internetových serverů, jako Ministerstva financí ČR (MFČR) a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) apod. Tato část práce se zabývá charakteristikami termínů v oblasti sportu, krátkou historií vývoje sportu a celkovou strukturou tělocvičných aktivit. Ale největší důraz je kladen na formy podpory sportu a sportovních aktivit v České republice. Jedná se o podporu sportu ze státního rozpočtu, z rozpočtů obcí, měst a krajů, výnosy z výtěžků sportovních loterií a sázek, příjmy z vlastní hospodářské činnosti, příjmy od sponzorů nebo z reklam. Nechybí ani zmínka o podpoře sportu z prostředků Evropské unie (EU).

Praktická část se zaměřuje na sport a sportovní aktivity na Chebsku a na podporu sportu a tělovýchovy městem Cheb. Pro praktickou část práce se informace čerpaly především z Chebských radničních listů a jiných dokumentů zveřejněných na oficiálních internetových stránkách města Cheb. Od jednotlivých odborů městského úřadu a místní sportovní unie byly získány dílčí údaje o dané problematice. Na základě dostupných údajů se vypočítá, jakou část výdajů obecního rozpočtu tvoří výdaje do sportovní sféry a bude se analyzovat jejich vývoj od roku 2000 do současnosti. Okrajově práce se zmiňuje o sportovních klubech ve městě, jejich nabídkou sportovního vyžití a také

jejich problémy. Informace o klubech a sportovních organizacích ve městě jsou získané z webových stránek. Na základě zjištěných poznatků jsou na závěr vymezeny problematické oblasti a navržena možná opatření pro zlepšení současné situace.

1. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA SPORTU

1.1 Stručná historie vývoje sportu

Vývoj sportu má dlouhou historii a podle odborníků se vyvinul z obřadních, bojových a pracovních činností, které se vývojem a pokrokem společnosti přeměnily do dnešních sportovních aktivit. V podstatě sport můžeme nazvat produktem vývoje společnosti.

Mezi první impulzy vzniku sportu patří:

- potřeba vycvičené armády, jež vyústila v různé hry a soutěže, kde dominovaly fyzická zdatnost a bojové dovednosti;
- řecké olympijské soutěže - určitá forma soutěží, která byla součástí obětního rituálu;
- mayské obřadní míčové hry jako součást rituálu předpovídání budoucnosti.

Výzkumy prokázaly známky provozování činností, které bychom dnes mohli nazvat sportem, u civilizací starých několik tisíc let.

Za jeden z nejstarších sportů v historii lidstva se považuje zápas. Tato sportovní činnost je zobrazena na 6000 let starých nástěnných malbách. Velkou roli zápas hrál i na olympijských hrách (OH) ve starověkém Řecku a nám se uchoval v podobě řeckořímského zápasu dodnes.

V Číně zase kdysi provozovali obdobu dnešní gymnastiky, v Persii pak bojové hry s přesnými pravidly.

Ve středověké Anglii byly termínem sport označovány nejrůznější zábavy společenských vrstev, jako např. koňské dostihy, lovecké štvance, hry s míčem a další tělesná cvičení.

Přestože se jako sport označovala jakákoliv zábavná činnost pro vyplnění volného času po práci, většina autorů se shoduje, že sport se přibližuje své dnešní podobě daleko později, a to na přelomu 18. a 19. století. Za jeho kolébku byla vždy považována Anglie. Na vzniku a vývoji různých druhů sportů se velmi výrazně podílely kluby, které v Anglii byly a jsou centry společenského života. Postupně sport přestával být výhradně zábavou „vyšších vrstev“ a měnil se na běžný způsob trávení volného času.

Velká část dnešních sportů vznikla v relativně stejném časovém období. Příklady některých sportů:

- Fotbal – jednodušší druh fotbalu se hrál už ve 14. století v Londýně. Ale první pravidla hry, jak je známe dnes, byla sestavena v roce 1846 na Cambridgské univerzitě;
- Tenis – první zmínky o tenisu pocházejí z 12. století z Francie. Poté hra několikrát prošla výraznými změnami, až dokud ve Wimbledonu nebyla stanovena pravidla. V roce 1877 začal první Wimbledonský šampionát dvouhrou mužů.
- Kriket – hrál se pravděpodobně od 13. století. Pravidla světového kriketu vytvořil kriketový klub založený v Londýně v roce 1787.
- Basketbal - hra vynalezená v roce 1891 v Kanadě.
- Hokej – pozemní hokej vznikl v Anglii v 19. století stanovením prvních pravidel Hokejovou asociací. Lední hokej se datuje od roku 1860.
- Atletika – v moderní podobě se objevuje v 19. století na soukromých školách a univerzitách v Anglii.

Za zmínku určitě stojí olympijské hry, které byly a jsou důležitou součástí sportu. První zaznamenané OH se pořádaly už v roce 776 př. n. l. a základem všech OH byly běžecké a technické disciplíny. V roce 393 n. l. hry zakázal římský císař Theodosius I. První novodobé OH se konaly v roce 1896 v Athénách a od té doby se pořádají každé čtyři roky s výjimkou období světových válek. Olympijské hry jsou řízeny Mezinárodním olympijským výborem a postupně se staly velkolepou sportovní událostí, jíž se účastní většina zemí světa.

V dnešní době se sport stal nejen významným společenským jevem, který se projevuje v nejrůznějších úrovních a sférách, ale i nezanedbatelným a rychle rostoucím odvětvím ekonomiky, které se podílí na tvorbě pracovních míst a hospodářském růstu země. [4]

1.2 Definice základních pojmů

V rámci této práce je důležité charakterizovat pojem „sport“ a vymezit další termíny v oblasti sportu a tělovýchovy.

1.2.1 Charakteristika pojmu „sport“

Slovo „sport“ je odvozeno z latinského „se desportare“ a později ze starofrancouzského „se désporter“, což v překladu znamená příjemně trávit volný čas, bavit se a rozptylovat. Pro sport jako obecný pojem neexistuje jedna konkrétní definice, ale je

jich celá řada. Rozdílnost v charakteristikách tohoto pojmu je daná různorodostí přístupu a odlišnými východisky jejich autorů, filozofickými názory, členěním tělocvičné aktivity apod.

Podle Choutky [5, s.13, 1983] „...*chápeme sport jako složitý strukturovaný jev, jehož jádrem jsou pravidly přesně vymezené pohybové činnosti (jednotlivá sportovní odvětví a jejich disciplíny), osvojované v tréninkovém procesu a předváděné v soutěžích, kolem nichž se váže celá řada dílčích jevů v dialektických vzájemných vztazích.*“ Mezi tyto dílčí jevy, které se vytvářejí kolem sportovních činností, řadíme zabezpečování tréninkového procesu, účast a projevy diváctví, organizaci, propagaci apod. [5]

„*Sport – rekreační fyzická aktivita tvořící složku volného času a životního stylu, ve vrcholové podobě prováděná i jako profese. Plní funkce zdravotní i relaxační, zahrnuje momenty soutěživosti, výkonu, regulované ventilace agrese, příslušnosti ke skupině, je taktéž charakterizovaná jako pohybová činnost soutěžního charakteru prováděná podle určitých pravidel.*“ [2, s.9, 2006]

Přes veškeré rozdílnosti převážná většina definic obsahuje společné znaky: spontánnost, výkon, soutěživost. I když pojem spontánnost se v případě sportu jeví jako rozporuplný, protože sport je činností dobrovolnou, ale zároveň organizovanou. Podle Choutky [5] se sport liší od ostatních tělocvičných aktivit následujícími znaky:

- Sport je oblastí nevýrobní sféry – to znamená, že neprodukuje žádné materiální hodnoty, je záležitostí volného času a je rozvíjen na základě dobrovolného zájmu občanů. (V současnosti tento znak neodpovídá zcela charakteristice sportu. Vrcholoví sportovci naopak využívají volný čas k odpočinku a regeneraci sil k novému tréninkovému procesu. Sport jako záležitost volného času můžeme označit pouze u začínajících, případně výkonnostních sportovců.)
- Podstatu sportovní činnosti tvoří řešení pohybového úkolu přesně specifikovaného pravidly daného odvětví či disciplíny. Dodržování základních pravidel je podstatou sportovní etiky.
- Snaha po dosažení nejvyššího výkonu – soutěživost. Výkon je nejsilnějším motivem, který činí sport velmi přitažlivým zvláště pro mládež a je jakýmsi pohonem pro intenzivní a náročnou práci. [5]

Podle dosažené úrovně rozlišujeme sport vrcholový, výkonnostní a sportovní výchovu mládeže. [16]

Vrcholový sport se realizuje na úrovni nejvyšších národních a mezinárodních soutěží. Je zaměřen na dosažení co nejlepšího výkonu. Většinou je tak náročný z časového hlediska, že je zároveň i pracovní činností. Výběr sportovců v této kategorii výrazně ovlivňují osobní předpoklady.

Výkonnostní sport se uskutečňuje při nižších národních soutěžích a je zaměřen na dosažení relativně nejvyšších výsledků. Dělí se na dvě kategorie sportovců: kategorii dorůstajících sportovců, kteří jednou můžou vykonávat vrcholový sport, a kategorii sportovců, kteří již dosáhli vrcholu své výkonnosti, ale nestačili na top úroveň.

Sportovní příprava mládeže se zaměřuje na výběr talentů a jejich přípravu na výše zmíněné úrovni sportu.

Jinak charakterizuje sport Evropská Charta z roku 1992, jež na sport pohlíží spíše obecně jako na tělesnou kulturu. Definice zní: *„Sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované účasti, či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních...“* [15, 1992] V rámci této práce, zvláště v její praktické části, se bude pohlížet na sport právě z tohoto hlediska.

1.2.2 Definice vybraných pojmů v oblasti sportu

Tělesná kultura (TK) podle Hodaně [3, 2000] *„je sociokulturní systém, který jako výsledek činnosti, tvorby hodnot, vztahů a norem zabezpečuje specifickými tělocvičnými prostředky uspokojování zvláštních biologických a sociálních potřeb člověka v oblasti fyzického a z něj vyplývajícího psychického a sociálního rozvoje s cílem jeho socializace a kultivace. Je součástí kultury a kulturního dědictví každého národa. Objektem jejího působení je kulturní a společenský člověk jako plnohodnotný člen společnosti.“*

Sportovní odvětví jsou druhy sportu, sporty. Mají specifické zaměření určené cílem činnosti, v níž se soutěží. Sportovní odvětví můžou obsahovat pouze jednu činnost, např. volejbal, ale většina obsahují několik úplně odlišných činností, jako např. atletika.

Sportovní prostředí tvoří střešní sportovní organizace, sportovní svazy, sportovní kluby, sportovní akce, tělovýchovné jednoty a fyzické osoby zabývající se sportovní činností či aktivitami.

Sportovní infrastruktura je tvořena veškerými sportovními zařízeními, která se nacházejí na daném územním celku.

Sportovní (tělocvičné) aktivity činí podstatu sportu. Jsou to veškeré formy tělesné aktivity provozované organizovaně či příležitostně. Usilují o dosažení nebo zlepšení fyzické a duševní kondice, o dosažení výkonů v soutěžích na všech úrovních.

Sportovní kluby (SK) a tělovýchovné jednoty (TJ) – základní článek střešních sportovních organizací a svazů. Jsou to právní subjekty založené podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů za účelem provozování a zajištění sportu a pohybových aktivit.

Sportovní svazy - dobrovolná občanská sdružení založená na základě zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Jsou zodpovědné za řízení a organizování činnosti v příslušném sportu na území ČR a za sportovní reprezentaci ČR. Většinou jsou členy střešních sportovních organizací a příslušných mezinárodních organizací.

Střešní sportovní organizace – sdružení fyzických a právnických osob s celostátní působností (sportovní kluby, tělovýchovné jednoty, sportovní svazy). Vznikají podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Posláním těchto organizací spočívá v podpoře sportu a sportovních aktivit, turistiky, sportovní reprezentace ČR a přípravě na ni, v zastupování práv a chránění zájmů sdružených členů při jednáních s orgány státní správy a jinými veřejnými či soukromými institucemi. Patří mezi ně např.: Asociace tělovýchovných jednot a sportovních klubů ČR, Český olympijský výbor, Česká obec sokolská. Nejznámější střešní sportovní organizací je Český svaz tělesné výchovy (ČSTV). [16]

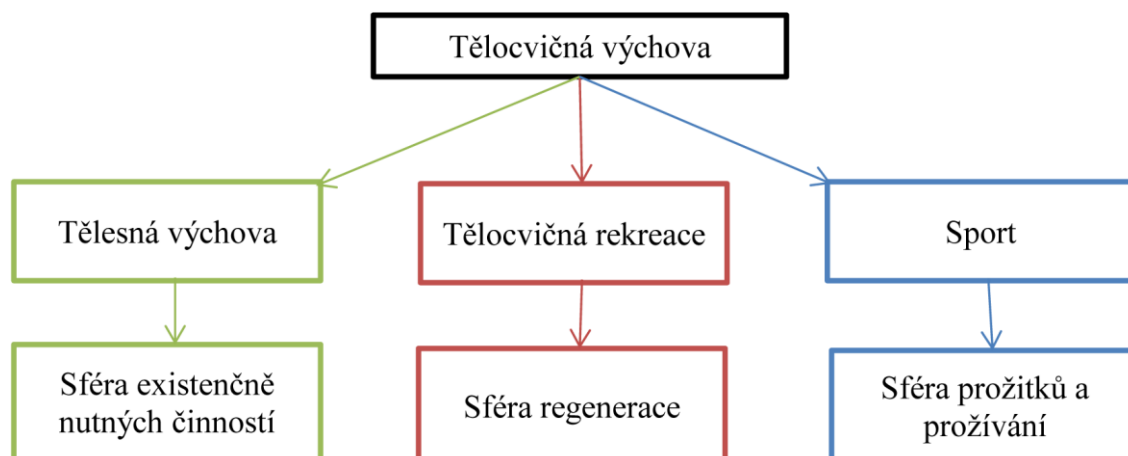
2. STRUKTURA TĚLOCVIČNÝCH AKTIVIT JAKO SUBSYSTÉMU TĚLESNÉ KULTURY

Podle Hodaně [3, 2000] se tělesná kultura skládá z mnoha podsystémů, jako např. materiální zabezpečení a zařízení, instituce, věda o TK, ekonomická opatření apod. Nejdůležitější a základní složku celého systému tvoří tělocvičné aktivity.

Přestože pojem „sport“ podle definice uvedené v Evropské chartě zahrnuje veškeré tělocvičné aktivity, z důvodů společenských, politických a legislativních lze vhodněji rozdělit tento pojem na tři subsystémy tělocvičné aktivity. Základní členění tělocvičných aktivit je na tělesnou výchovu, tělocvičnou rekreaci a sport. Kromě odlišné struktury se tyto subsystémy liší i v oblasti institucionálního a materiálního zabezpečení. Přes veškeré odlišnosti vzniká mezi nimi velké množství vztahů a jsou navzájem propojeny.

Pokud na subsystémy tělocvičné aktivity pohlédneme z hlediska vztahu ke sférám společenské činnosti, uvidíme značné rozdíly. Tělesná výchova je jakýmsi základem, nutnou a nedílnou součástí přípravy člověka na život, má dominující formativní a vzdělávací zaměření. Sport je činnost, která se projevuje v nejrůznějších sférách a úrovních, ale protože jeho podstatou je výkon a soutěživost, nejvíce se spojuje se sférou prožívání. Na úrovni výkonnostní a na úrovni sportovní výchovy mládeže se také propojil se sférou volného času. Podstatou tělocvičné rekreace je regenerace sil člověka na úrovni fyzické, psychické a sociální.

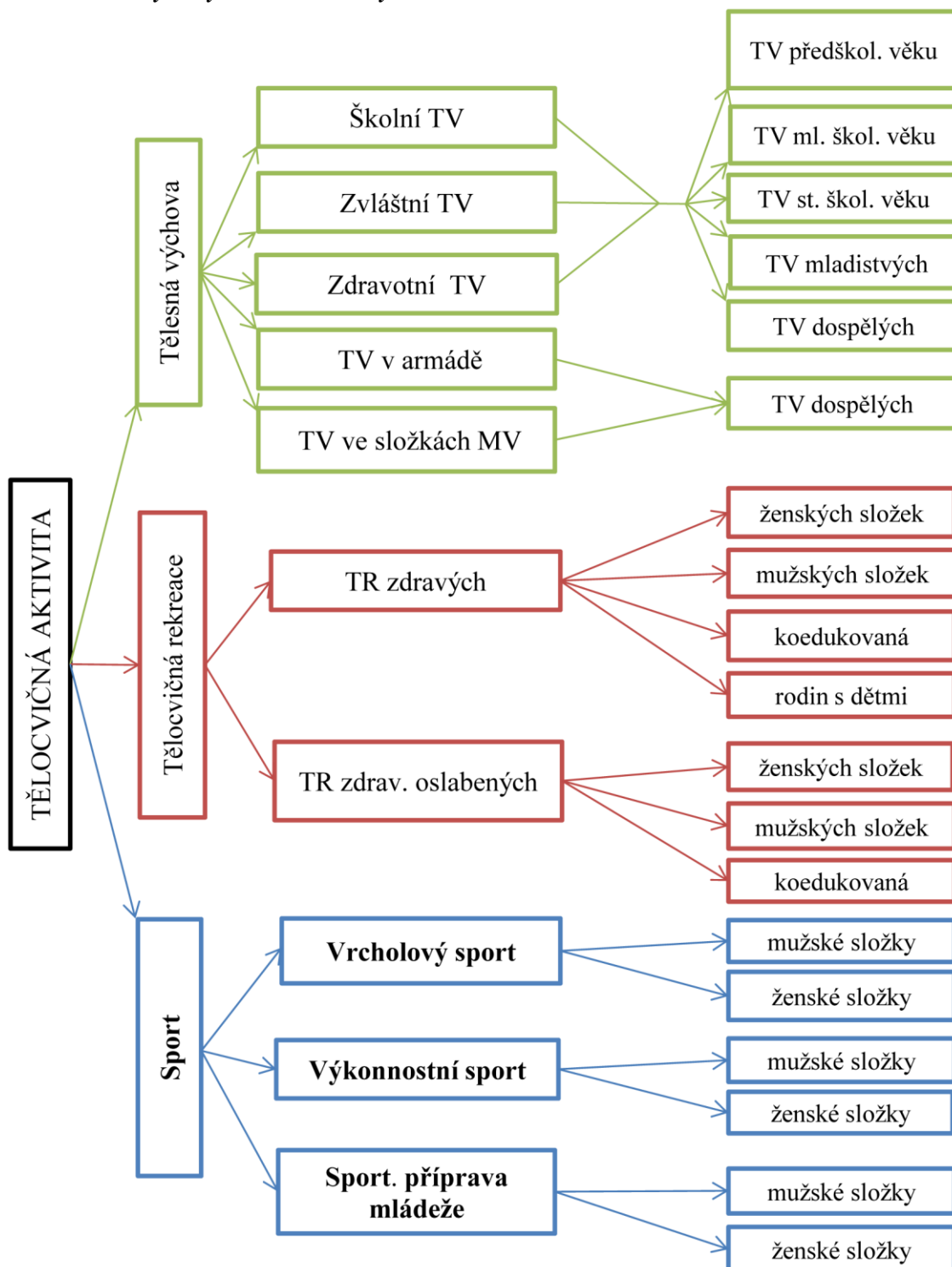
Obrázek 1 Subsystémy tělocvičné aktivity a oblasti společenského života

Zdroj: [3, 2000]; vlastní zpracování

Ovšem základní a určující hledisko pohledu na tělocvičné aktivity je hledisko formální. Následující obrázek znázorňuje formální strukturu systému tělocvičné aktivity.

Obrázek 2 Subsystémy tělocvičné aktivity

Zdroj: [3, 2000]; vlastní zpracování

3. VÝZNAM SPORTU A SPORTOVNÍCH AKTIVIT PRO SPOLEČNOST

Sport je významnou společenskou činností, která člověka v různých formách provází celý život. Sportovní aktivita pozitivně ovlivňuje nejenom jednotlivce, ale i celou společnost. Výhodou sportu je jeho rozsáhlá členitost, a tím i dostupnost skoro každému. Sport se totiž dá provozovat téměř všude - ať už v přírodě, doma či v draze vybavené tělocvičně. Pro každý věk a každou životní situaci si lze vybrat vhodnou sportovní aktivitu, kterou jedinec může vykonávat s ohledem na svou fyzickou kondici a potřeby.

Kladné účinky sportu se projevují v mnoha oblastech společenského života. Mezi nejvýraznější přínosy patří:

Zdravotní - sportovní aktivity jsou přímo neoddělitelnou součástí zdravého životního stylu, podporují fyzickou kondici, zvyšují energetický výdaj, pozitivně ovlivňují náladu a psychickou pohodu člověka, prostě celkově upevňují zdraví. V současné hektické době plné stresu se epidemicky vyskytují nadváha, obezita, cukrovka, vysoký krevní tlak a další civilizační choroby, které bývají z velké části způsobené právě nedostatkem pohybu. Tyto choroby ohrožují životy lidí a také zatěžují státní rozpočet. Problém výstižně charakterizuje výrok z panelu ekonomického fóra v Davosu v únoru 2009 [14] „*Každý dolar investovaný do sportu ušetří čtyři dolary ve zdravotnictví.*“ Potvrzuje kladné účinky sportu také pro **ekonomickou sféru** a vypovídá o nutnosti podpory a rozvíjení sportu.

Sociální přínos sportu je obzvlášť patrný u dětí, mládeže, lidí zdravotně postižených a jinak sociálně znevýhodněných. Díky sportu se zlepšují sociální dovednosti, posiluje se společenská soudržnost a rozvíjí se pocit sounáležitosti a spoluúčasti. Kromě toho, že sport přispívá k rozvíjení takových hodnot, jako je motivace, odolnost, sebeovládání a cílevědomost, je větší šance, že mládež, která vyplňuje svůj volný čas sportovními aktivitami, nepodlehne drogám, alkoholu či jiné negativní závislosti.

Relaxace, obnova sil – tělesná aktivita je jednou z forem aktivního odpočinku. Pomáhá snižovat pracovní vypětí, narušuje stereotyp a emotivně obohacuje, obnovuje fyzické i duševní síly člověka.

Za zmínku určitě stojí **ekonomický přínos sportu** pro společnost. V poslední době sport představuje rychle rostoucí hospodářské odvětví. Ekonomika a sport jsou navzájem provázány spoustou obousměrných vztahů. Podle výsledků renomované studie je sport čistým plátcem, to znamená, že příjem ze sportu do státního rozpočtu je vyšší než výdaje státu na sport. [14]

4. FINANCOVÁNÍ SPORTU A SPORTOVNÍCH AKTIVIT V ČR

Na to, že Česká republika čítá kolem deseti milionů obyvatel, jsou úspěchy českých sportovců pozoruhodné. V ledním hokeji a ve fotbale Češi patří k evropskému vrcholu. Také mezi atlety, kanoisty, běžci na lyžích máme mistry světa, Evropy a olympijské vítěze.

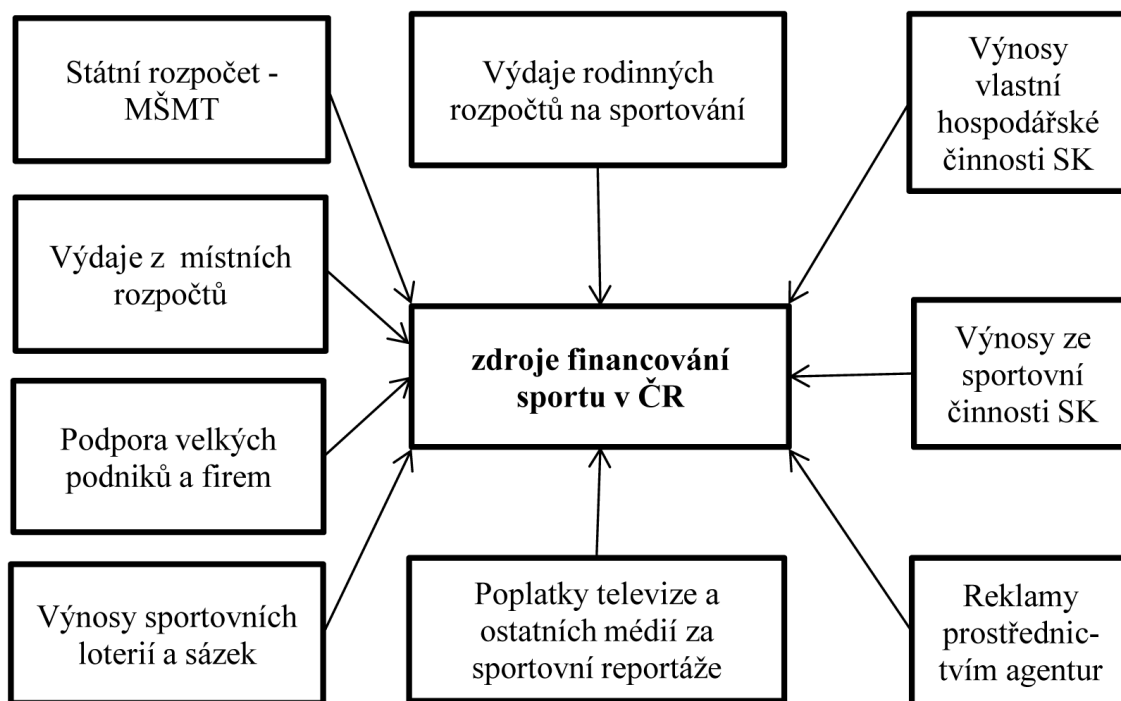
Je nepochybné, že sport přispívá podstatnou měrou k pozitivnímu prezentování České republiky ve světě a je jedním z nejdůležitějších společenských jevů. Společenské postavení sportu a jeho výsledný efekt pro danou zemi zaleží na intenzitě, pravidelnosti a systematičnosti ekonomické i politické podpory sportu. Čím více stát sport podporuje a vytváří pro něj příznivé podmínky, tím více sport napomáhá rozvoji národní ekonomiky. Skutečností ale je, že finance v českém sportu klesly za posledních dvacet let na historické minimum. V souvislosti s tím byla zahájena snaha o zlepšení situace ve sportovním prostředí.

V současné době je výchozím právním předpisem pro oblast sportu zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů. Dále tuto oblast upravuje celá řada dalších zákonných a podzákonných norem a předpisů. Některé z nich jsou starší deseti let, proto neodpovídají právním předpisům EU v této oblasti a nezohledňují vývoj společnosti. Z těchto důvodů je potřebná komplexní úprava v oblasti sportu. Nutné změny v legislativě sportovního prostředí budou velice rozsáhlé. Proto se připravuje nový Zákon o sportu. Tento zákon by měl být založen na autonomii sportu a dobrovolnictví ve sportu a předpokládá úplné zrušení stávajícího zákona o podpoře sportu. Dne 9. 3. 2011 vláda ČR schválila „Koncepti státní podpory sportu v České republice“ a uložila MŠMT povinnost předložit návrh nového zákona o podpoře sportu do 31. 12. 2011. Schválení této koncepce (lze hodnotit jako) vyjádření státní podpory a snahy i nadále rozvíjet sport v ČR. [18]

Sport a tělovýchova se financují z několika zdrojů. Významnou roli zaujímá podpora z veřejných zdrojů, ale samozřejmě záleží na úrovni prováděného sportu. Podle Novotného [6, 2000] například, u sportu jsou pro všechny dominantní především výdaje rodin, výdaje místních rozpočtů, naopak u vrcholového sportu hrají dominantní roli poplatky televize, příjmy z reklamy, podpora velkých podniků.

Celý systém podpory sportu a tělovýchovy lze znázornit pomocí následujícího obrázku.

Obrázek 3 *Disponibilní fond sportu*

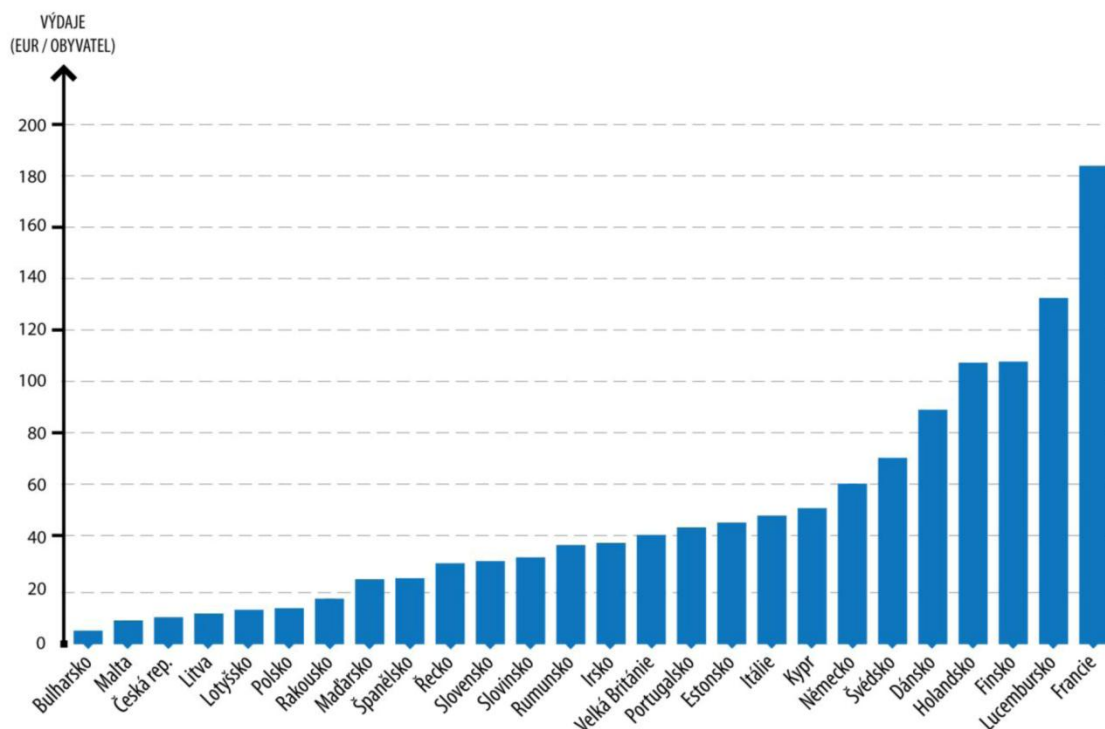
Zdroj: [6, s. 57, 2000]; vlastní zpracování

4.1 Financování ze státního rozpočtu

4.1.1 Přehled a zhodnocení podpory sportu ze strany státu

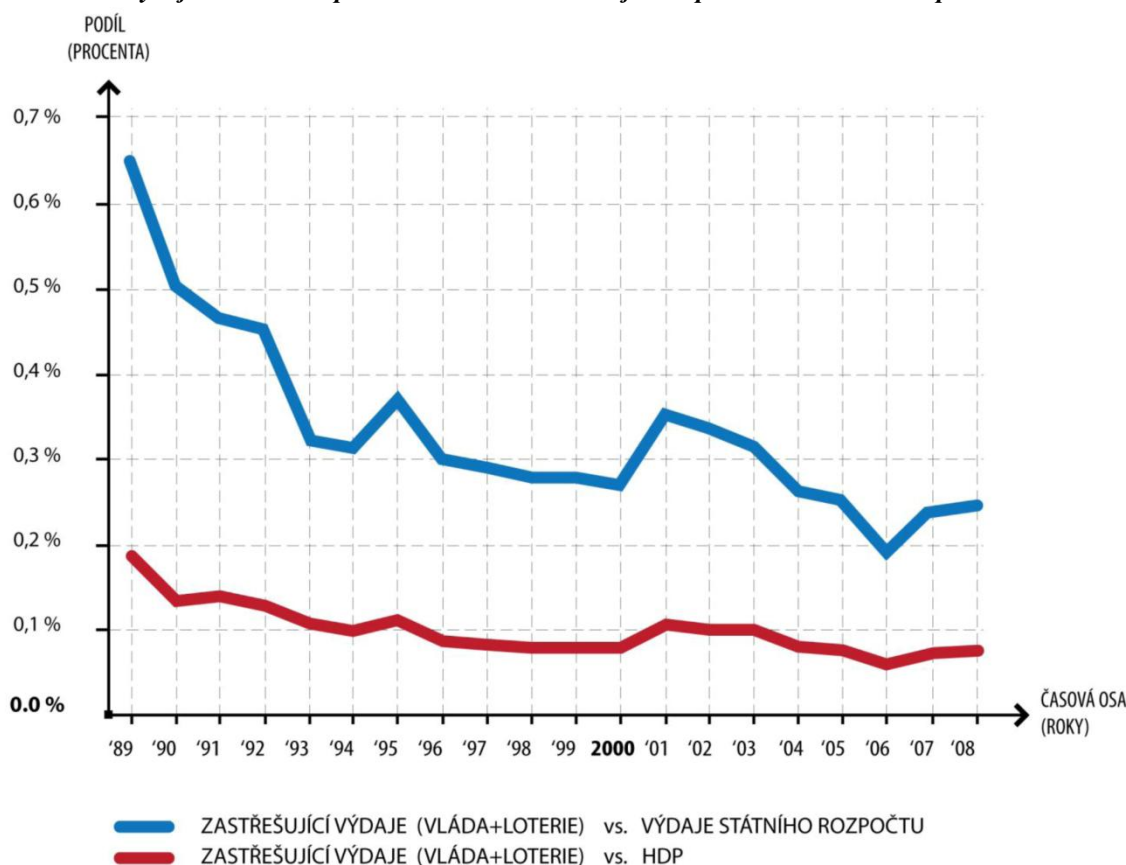
Jak už bylo zmíněno, podpora sportu je samozřejmostí v každém vyspělém státě. Bohužel v České republice podpora ze strany státu neustále klesá a nyní je historicky nejnižší. Z původních 0,65% státního rozpočtu v roce 1990, v roce 2008 poklesla na 0,24% státního rozpočtu a v roce 2010 se úroveň podpory státu propadla na 0,19% [18]

Podporou sportu se rozumí nejenom prostředky pro vrcholový sport a státní reprezentaci ČR, ale i podpora mládeže, rozvíjení sportu pro všechny, poskytování prostředků na nová hřiště, sportovní areály atd. Podrobnější pohled na situaci poskytuje Analýza financování sportu v České republice, kterou v roce 2009 vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Českým olympijským výborem. Studie kromě jiného popisuje, jaký objem veřejných prostředků se ročně vynaloží na podporu sportu a jak se tato podpora mění v čase. Současně porovnává financování sportu v České republice a ostatních státech EU. Při srovnání států Evropské unie podle veřejných výdajů na sport na jednoho obyvatele skončila Česká republika v rámci EU s třetími nejnižšími veřejnými výdaji. S nejvyššími výdaji dominuje Francie.

Obrázek 4 *Porovnání veřejných výdajů na sport na jednoho obyvatele - země EU*

Zdroj: [14, s.13, 2009]

Z časové řady zobrazující výdaje státního rozpočtu včetně odvodů loterijních společností do oblasti sportu v průběhu dvaceti let (1989 – 2008) je patrné, že po roce 1989 následoval prudký pokles financí směřujících do sportu. V roce 1997-1998 výdaje na sport činily méně než polovinu procentuálních výdajů ze státního rozpočtu v porovnání s rokem 1989. Až do roku 2001 docházelo k navyšování výdajů, poté nastal trvalý pokles. V současné době podíl peněz do sportovního prostředí je rekordně nízký k poměru objemu státního rozpočtu. Od roku 2012 dochází k totální absenci finančních prostředků z výtěžků Sazky, a.s. pro oblast sportu. [14]

Obrázek 5 *Výdaje státního rozpočtu včetně odvodu loterijních společností do oblasti sportu*

Zdroj: [14, s.10, 2009]

4.1.2 Podpora státu prostřednictvím MŠMT

Státní správu zodpovědnou za oblast sportu představují na celostátní úrovni ČR Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany se svými orgány. Sportovní odbor MŠMT se dělí na dvě části. Jedna je zodpovědná za rozvoj sportu ve školách, připravuje směrnice pro předmět tělesná výchova a zabývá se výzkumem. Druhá sekce se zaměřuje na spolupráci se sportovními organizacemi a je zodpovědná za sportovní reprezentaci země.

Dotační politika určená na podporu činnosti sportovního prostředí je silně omezena možnostmi státního rozpočtu a schváleným objemem finančních prostředků pro tuto oblast.

Každý rok MŠMT projednává návrh odboru sportu na „Státní podporu sportu“ pro následující rok. Je zpracováván v souladu se zákonem č.218/2000Sb. o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, a v návaznosti na další legislativní předpisy v oblasti sportu. Návrh komplexně zahrnuje oblast programového financování

a neinvestiční oblast. Vyhlášením Programů státní podpory sportu pro nestátní neziskové organizace (dále jen „Programy“) se předkládají podmínky pro zájemce o státní dotace v oblasti sportu z řad nestátních neziskových organizací¹ (NNO). Podmínky jsou upřesněny a specifikovány pro každý program zvlášť. [17]

Následující text je příkladem konkrétních programů státní podpory sportu pro rok 2012.

Finanční podpora je zaměřená na oblast sportovní reprezentace, výchovu sportovních talentů, sportu pro všechny, včetně zdravotně postižených sportovců, na údržbu a provoz sportovních zařízení, na podporu organizací sportu a na investiční podporu materiálně technické základny sportu.

a) Neinvestiční dotace:

1. Výdajový okruh: Sportovní reprezentace

Program I Sportovní reprezentace České republiky je zaměřen na podporu sportovní přípravy:

- reprezentantů v kategoriích dospělých a juniorů a na jejich účast na vrcholných mezinárodních soutěžích (mistrovství světa, mistrovství Evropy, olympijské hry atd.);
- reprezentačních týmů u sportů zařazených do programu olympijských her;
- významných sportovních akcí pořádaných v ČR.

Program II Sportovně talentovaná mládež – podporuje tyto subjekty:

- vrcholová sportovní centra mládeže – VSCM – příprava talentů věkové kategorie 19-23 let;
- sportovní centra mládeže – SCM – příprava talentů dorostenecké a juniorské kategorie a příprava zdravotně postižených sportovců všech věkových kategorií;

¹ NNO – za žadatele v oblasti sportu se považují nestátní neziskové organizace, které:

- a) vyvíjejí činnost podle zákona č.83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, včetně organizační struktury organizace dle § 16 odst. 4 tohoto zákona – smlouva o součinnosti, pokud není vymezeno jinak cílem programu,
- b) hlavním předmětem činnosti u NNO, dle svých registrovaných stanov, musí být sportovní činnost,
- c) plní podmínky zákona č.218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

- sportovní střediska – SpS – příprava talentů věkové kategorie 10 až 15 let ve vybraných sportovních svazech a příprava dětí od 6 let, které jsou zařazeny do systému přípravy sportovních talentů;
- ostatní sportovní talenty - příprava mládeže v občanských sdruženích.

2. Výdajový okruh: Všeobecná sportovní činnost

Program III Všeobecná sportovní činnost – skládá se ze dvou částí:

- sport pro všechny – podpora tělesného rozvoje občanů všech věkových skupin, včetně pravidelné podpory sportovní činnosti žáků školních a univerzitních sportovních klubů;
- sport zdravotně postižených – zapojení dospělých i mládeže do pravidelné sportovní činnosti a podpora mezinárodních soutěží zdravotně postižených sportovců pořádaných na území ČR. Cílem je vyrovnávání sociální dostupnosti sportu handicapovaných na úroveň běžné populace.

Program IV Údržba a provoz sportovních zařízení – je zaměřen na podporu sportovních zařízení v majetku měst, obcí i občanských sdružení zajišťujících organizované sportovní aktivity.

Program V Organizace sportu – podporuje plnění sportovní, organizační a obsahové činnosti, zejména NNO v souladu se zákonem o podpoře sportu.

b) Investiční dotace

Program 133510 podpora materiálně technické základny sportu

Z toho: Subtitul 133512: Materiálně technická základna sportovních organizací

Subtitul 133513: Materiálně technická základna sportovní prezentace [17]

4.2 Financování z rozpočtu krajů, měst a obcí

Zákon č. 115/2001 sb., o podpoře sportu vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a ukládá krajům, městům a obcím povinnost pečovat o rozvoj sportu na jejich území v rámci jejich rozpočtů. Analýza financování sportu v ČR [14] zmiňuje studii francouzského předsednictví z roku 2008 o financování sportu v Evropě, podle které výdaje měst a obcí na sport činí kolem 25%.

Úroveň podpory v jednotlivých obcích a krajích se podstatně liší, je závislá jak na výši rozpočtu, velikosti obce nebo kraje podle počtu obyvatel, tak na celkové aktivitě a snaze

územní jednotky rozvíjet sportovní oblast. Periodikum Obec a finance [23] uvádí přehled výdajů obcí na tělovýchovu v přepočtu na jednoho obyvatele. Je na místě připomenout definici běžných a kapitálových výdajů.

Běžné výdaje zahrnují pravidelné, dobře předvídatelné a plánovatelné výdaje. U rozpočtu obce jde o výdaje na zajištění provozu a plnění úkolů vlastního úřadu, výdaje na činnost jednotlivých odborů a příspěvkových organizací zřízených obcí a další výdaje formou příspěvků, dotací nebo transferů.

Kapitálové (investiční) výdaje jsou výdaje mimořádné a obvykle dosahují významných hodnot. Například výdaje na výstavbu dálnic, plynofikace apod. [7]

Následující tabulka vyčísluje průměrné hodnoty za období 2004 -2006. Obce jsou rozdělené do velikostních kategorií podle počtu obyvatel a uvedené výdaje jsou přepočtené z absolutních částek na jednoho obyvatele.

Tabulka 1 *Výdaje obcí na tělovýchovu a sport podle velikostních skupin (Kč/obyvatele)*

	do 199	200 - 499	500 - 999	1000 - 1999	2000 - 4999	5000 - 9999	10 000 - 19 999	20 000 a více	Celá ČR bez Prahy	Podíl na celku v %
běžné výdaje	103,6	140,1	180,7	184,7	228,6	384	599,6	562,5	407	2,9
kapit. výdaje	187,3	236,8	384,5	432,4	404,3	659	725,5	820,6	599,3	9,2

Zdroj: [23, 5/2008]; vlastní zpracování

Z údajů v tabulce je patrné, že kapitálové výdaje na tělovýchovu jsou téměř dvakrát vyšší než běžné výdaje. V oblasti kapitálových výdajů nejvyšší výdaje na obyvatele vykazují největší obce a v oblasti běžných výdajů nejvyšší výdaje poskytují obce s počtem obyvatel od 10 000 do 20 000. [24]

Tabulka č. 2 zobrazuje, jak krajské samosprávy podporovaly tělovýchovu v období 2004 – 2007. Uváděné hodnoty znázorňují průměr za období 2004 až 2007 v Kč na obyvatele s vyloučením hlavního města Prahy.

Tabulka 2 *Výdaje krajských samospráv na sport a tělovýchovu (Kč/obyvatele)*

	STČ	JČ	PLZ	KV	ÚL	LIB	HK
běžné výdaje	80	89	104	125	99	85	88
kapitálové výdaje	14	28	31	0	0	120	14
celkem	94	117	135	125	99	205	102
	PARD	VYS	JM	OL	MSZ	ZL	ČR
běžné výdaje	92	116	145	140	99	96	105
kapitálové výdaje	17	43	32	26	6	11	23
celkem	109	159	177	166	105	107	128

Zdroj: [24, 2/2009]; vlastní zpracování

Tělovýchova v celkových výdajích krajů činí pouze 1%. Z údajů je zřejmé, že nejvíce tělovýchovu podporuje Liberecký kraj s celkovými výdaji 205 Kč na obyvatele, nejméně Středočeský kraj s hodnotou 94 Kč.

4.3 Výnosy sportovních loterií a sázek

Podpora tělesné kultury a sportu z výtěžku sportovních loterií a sázek je významným soukromým finančním zdrojem. Tuto oblast upravuje zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 227/1997 Sb., o nadačních a nadačních fondech, ve znění pozdějších předpisů. V souladu s těmito zákony provozovatelé loterií a jiných podobných her povinně odvádějí část výtěžku (6% až 20%) na veřejně prospěšný účel (zdravotní, kulturní, sportovní apod.). [13]

Následující tabulka zobrazuje podíl jednotlivých typů účelu na celkových výdajích na veřejně prospěšné účely z výtěžku sportovních loterií a sázek v letech 2006 až 2010.

Tabulka 3 *Podíl jednotlivých typů účelů na celkových výdajích na veřejně prospěšné účely z výtěžku sportovních loterií a sázek v letech 2006 -2010*

	Ekologie	Kultura	Nadace	Obce	Sociální	Sport	Školství	Zdravotnictví
2006	0,0%	2,0%	2,4%	33,8%	1,2%	59,1%	0,5%	1,0%
2007	0,8%	2,5%	6,7%	32,0%	0,8%	55,6%	0,4%	1,4%
2008	0,6%	3,6%	8,4%	37,5%	2,1%	45,0%	0,6%	2,2%
2009	1,1%	6,8%	10,2%	21,9%	4,1%	52,4%	0,7%	2,9%
2010	0,8%	5,6%	12,9%	14,6%	4,1%	58,9%	1,1%	1,9%

Zdroj: [13], vlastní zpracování

Nejvýznamnější finanční zdroj ze sázkových her ještě nedávno pocházel z disponibilního zisku a.s. Sazka². Dále je uveden přehled výdajů společnosti na podporu sportu a tělesné kultury v posledních 11 letech. Je vidět, že každý rok docházelo ke zvýšení výdajů, přestože procentuální podíl z celkových výdajů kolísal v rozmezí 96% až 100%

Tabulka 4 *Vývoj výdajů na sport a.s. Sazka v letech 1999 - 2010*

Rok	Výdaje na podporu sportu (Kč)	Podíl z celkových výdajů (%)	Rok	Výdaje na podporu sportu (Kč)	Podíl z celkových výdajů (%)
1999	860 000	100,0%	2005	1 284 449	99,6%
2000	898 268	99,7%	2006	1 036 895	99,4%
2001	960 000	100,0%	2007	1 511 454	99,4%
2002	1 000 000	100,0%	2008	1 628 167	99,4%
2003	1 010 000	96,0%	2009	1 762 784	99,8%
2004	1 101 500	99,6%	2010	-	-

Zdroj: [27], vlastní zpracování

Zcela jiná je situace v současnosti. Na konci roku 2011 došlo přijetím novely loterijního zákona k významné změně v této oblasti. Podle novely, odvody z výtěžku hazardu už nebudou směřovat do sportu. Většina těchto prostředků bude přidělena do rozpočtu obcí. [19]

4.4 Financování z vlastní hospodářské činnosti a z vlastních zdrojů

Mezi vlastní finanční prostředky občanských sdružení patří především členské příspěvky, zisk z pořádání sportovních akcí, zisk z pronájmu sportovních areálů atd. Výdaje domácností na sport a tělesnou výchovu tvoří největší část zdrojů v této oblasti. Podle studie francouzského předsednictví z roku 2008 dosahují až 50% příjmů. [14]

4.5 Podpora sportu formou sponzoringu a darů

Sponzorování představuje významný finanční prostředek v oblasti sportu. Sponzorování můžeme zařadit do oblasti marketingových služeb. Kvůli obrovské popularitě sportu mezi veřejností přes 70% sponzorských výdajů směřuje do sportu. Podle Novotného [6,

² V roce 2011 společnost Sazka a.s. zkrachovala.

2000] „Sponzorstvím ve sportu chápeme partnerský vztah mezi hospodářstvím na jedné straně a sportem na straně druhé, kdy dochází k vzájemnému respektování zájmů obou stran“.

Důvodů, proč sponzorovat sport, je několik: reklama, upozornění na existenci propagovaného výrobku či firmy, snaha vytvořit dobré jméno ve společnosti a dostat své jméno do podvědomí obyvatelstva. Nezanedbatelným důvodem je možnost odečíst hodnotu daru od základu daně z příjmů podle zákona č.586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů pro fyzické osoby podle § 15 odst. 8 a pro právnické osoby podle § 20 odst. 5. Protože, tyto příjmy jsou zařazené mezi příjmy zdaňované, je nutno se držet zákona č. 357/1992 Sb. o dani darovací. [6]

Formy sponzorování:

- sponzorování jednotlivých sportovců – značně rozšířená ve vrcholovém sportu, kdy osobnost sportovce je jakousi zárukou kvality a úspěchu daného výrobku, služby či podniku;
- sponzorování sportovních týmů – je nejvíce rozšířená ve výkonnostním sportu a sportu pro všechny;
- sponzorování sportovních akcí – u této formy sponzorování jsou rozšířeny možnosti, které lze nabídnout sponzorovi, např. uvádění titulu „hlavní sponzor“ akce, reklama programu atd.;
- sponzorování sportovních klubů – poskytuje nejvíce možností nabídky pro sponzora. [1]

4.6 Podpora sportu z reklam

Podporu sportu z reklam řeší smlouva o reklamě. Sportovní reklamu lze rozdělit na reklamu, která využívá obecných komunikačních médií, jako jsou plakáty sportovního utkání, rozhlasové zpravodajství při zápasech, a reklamu, jež využívá specifických médií komunikace z oblasti sportu, např. výsledkové tabule a transparenty.

Druhy sportovní reklamy:

- na dresech a sportovních oděvech
- na startovacích číslech

- na mantinelu (na pásu)
- na sportovním nářadí a náčiní
- na výsledkových tabulích

V posledních desetiletích se reklama stala dynamicky rozvíjejícím odvětvím. Pro sportovní kluby, svazy, tělovýchovné jednoty atd. je stále důležitějším zdrojem jejich ekonomické činnosti. Čáslavová [1 str. 115] uvádí přehled podílů příjmů z reklamy na celkových příjmech u vybraných hokejových klubů v roce 1996-1997. U některých klubů tento podíl dosahuje 80% až 100%. Průměrně finanční prostředky z reklamy v příjmových stránkách rozpočtu ledního hokeje dosahují 65%.

Přitom se dá předpokládat, že v současnosti výnosy z reklamy a poplatky médií se podstatně zvýšily. Ovšem týká se to spíše sportovních klubů, jež nabízejí vrcholové sportovní výkony, a sportovních odvětví prezentovaných v masmédiích. [1]

4.7 Financování s využitím prostředků EU

1. května 2004 Česká republika vstoupila do Evropské unie, tím se dala předpokládat i ratifikace Evropské ústavy a také těsnější vzájemná spolupráce.

4.7.1 Orgány a instituce EU v souvislosti se sportem

Evropská rada byla právně potvrzena Lisabonskou smlouvou jako nejvyšší politický orgán EU a zodpovídá za základní politická rozhodnutí o její činnosti. Sama o sobě ale nemá pravomoc schvalovat právní předpisy.

Projednávání a schvalování právních předpisů mají na starosti hlavně Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropská komise.

Evropský parlament volí občané v přímých volbách a členové parlamentu pak hájí jejich zájmy. Kromě schvalování právních předpisů parlament vykonává dohled nad ostatními orgány EU a společně s Radou schvaluje rozpočet EU.

Rada Evropské unie neboli Rada ministrů schvaluje veškeré evropské právo, legislativu a společně s parlamentem i rozpočet EU. Rada EU se skládá z deseti rad různého složení. Rada pro vzdělávání, mládež a kulturu se zabývá i problematikou sportu. Toto vymezení deseti formací Rady platí od 1. 12. 2010, kdy vstoupila v platnost Lisabonská smlouva.

Evropská komise představuje a hájí zájmy EU jako celku. Mezi její nejdůležitější povinnosti patří příprava návrhů nových evropských právních předpisů, spravuje rozpočet a využívání finančních prostředků EU a stará se o provádění politik EU. Zahnutí sportu do Lisabonské smlouvy umožnilo více se touto problematikou zabývat a začít vytvářet evropskou politiku sportu. [25]

4.7.2 Podpora sportu z fondů a prostředků EU

EU finančně podporuje mezistátní sportovní projekty a s jejich pomocí nalézá možnosti další spolupráce v oblasti sportu.

Tyto projekty se týkají:

- pohybových aktivit upevňujících zdraví;
- vzdělávání a odborné přípravy ve sportu;
- sportu pro osoby se zdravotním postižením;
- genderové rovnosti ve sportu;
- antidopingu;
- sociálního začleňování při sportu a prostřednictvím sportu;
- dobrovolné činnosti v oblasti sportu;
- projevů násilí a netolerance ve sportu;
- vedení a organizace sportu.

S výjimkou účelových sportovních projektů sportovní prostředí zatím nemá přímé dotační programy ani vlastní rozpočet. EU podporuje sportovní aktivity, které pomáhají plnit cíle jejích politik v oblasti vzdělávání, mládeže, zdraví, sociálního začleňování. Rovněž sport nepřímo využívá jiných standardních fondů EU, jako např. regionální rozvojové programy, podporu rozvoje venkova, obnovu infrastruktury. [25]

Ale i přes systematické čerpání prostředků z evropských programů nelze považovat EU za pravidelnou součást financování sportovního prostředí v ČR. Ke změně situace dojde po vytvoření samostatného evropského rozpočtu pro sport a stanovení konkrétních účelů a pravidel jeho využití. S prostředky z fondu EU na podporu sportu je možné počítat nejdříve na rozpočtové období 2013 až 2020. [16]

4.7.3 Přehled významných dokumentů v oblasti sportu

Mezi nejdůležitější mezinárodní dokumenty týkající se vytváření koncepcí rozvoje tělesné kultury patří především Evropská Charta sportu, Evropský manifest o mládeži a sportu, Evropská antidopingová úmluva, Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech. [2]

Evropská charta sportu – byla přijata v roce 1992. Tato charta obsahuje 13 článků, které formulují opatření a doporučení pro rozvoj sportu, doplňují etické zásady a politické orientace, které jsou sepsány v Antidopingové úmluvě a Evropské úmluvě k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech. V článku č. 12 „Financování“ se píše: *„Přiměřené formy pomoci, jakož i zdroje pocházející z veřejných fondů, budou uvolňovány (na ústřední regionální či místní úrovni) k umožnění realizace úkolů a cílů této Charty. Finanční podpoře sportu na smíšeném základě – to jest veřejném a soukromém – bude přikládána stejná váha jako podněcování způsobilosti sportovního odvětví produkovat si samo finanční zdroje nezbytné k vlastnímu rozvoji.“* [15]

Evropský manifest o mládeži a sportu – byl přijat Výborem ministrů v roce 1995 v Lisabonu na konferenci evropských ministrů odpovědných za sport. Tento dokument pojednává o významu sportu pro společnost a zdůrazňuje důležitost finanční podpory sportu. Veřejná správa by měla mít hlavní podíl na vytváření a udržování podmínek pro rozvoj sportu. Měla by se podporovat opatření, která vedou k dobrovolnému zapojování jednotlivců i skupin do sponzorování sportu a sportovních aktivit. [2]

Evropská antidopingová úmluva – evropská dohoda č. 135, vznikla ve Strasbourghu v roce 1989 v koordinaci Rady Evropy, UNESCO a Mezinárodního olympijského výboru. Dokument tvoří 19 článků, jež naznačují strategii boje proti dopingů, definují zásady provádění dopingových kontrol, podporují výzkum a mezinárodní spolupráci. [2]

Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech – dokument vznikl v roce 1985. Úmluva popisuje zásady prevence a navrhuje konkrétní opatření, která je nutno zabezpečit na stadionech. Česká republika přistoupila k úmluvě usnesením vlády ČR ze dne 11. ledna 1995 č. 27. V roce 1996 byla jako vládní orgán zřízena koordinační komise. Řeší

problematiku diváckého násilí a nevhodného chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech. [2]

Evropská charta sportu pro všechny – zdravotně postižené osoby – dokument se zaměřuje na zdravotně postižené osoby a formuluje všeobecné zásady a doporučení, úlohy veřejných institucí, principy integrace zdravotně postižených osob do sportu, principy vzdělávání a speciálního výzkumu. [2]

Bílá kniha o sportu je v současnosti nejvýznamnějším dokumentem v oblasti sportu. Od roku 2008 se ministři sportu i jednotlivé předsednické státy EU pravidelně zabývají plněním cílů stanovených v této knize. Kniha se dělí se na tyto části: Společenská role sportu, Hospodářský rozměr sportu a Organizace sportu. Bílá kniha poukazuje na cíle EU ve sportovním prostředí a zdůrazňuje její nejdůležitější úvahy a plány. Mezi tyto cíle patří např. zviditelnění sportu při tvorbě politik Evropské unie, podpora řešení konkrétních problémů sportu. Součástí knihy je akční plán „Pierre de Coubertin³“, který obsahuje konkrétní aktivity a návrhy v oblasti sportu, jež má komise podpořit nebo uskutečnit. [22]

3 Pierre de Coubertin (1863–1937), francouzský pedagog a historik, zakladatel moderních olympijských her. Akční plán byl pojmenován na jeho počest.

5. SPORT NA CHEBSKU

Město Cheb se nachází na západě České republiky v blízkosti hranic s Německem. Je základním územním samosprávným celkem podle článku 99 Ústavy České republiky. První písemná zmínka o městě pochází z roku 1061, který je také považován za vznik města. Počet obyvatel ve městě Chebu k 1. 1. 2012 činil celkem 32 925. [12]

Nabídka sportovních a rekreačních aktivit v městě Cheb je velmi různorodá a nalézt vhodnou a zajímavou činnost v oblasti sportu může prakticky každý.

Mezi hlavní sportovní zařízení patří krytý plavecký bazén, zastřešený zimní stadion, plovárna Dřenice, sportovní hala Lokomotiva, tenisové kurty, minigolf, kuželna, fotbalový stadion. Kromě toho město nabízí veřejnosti v odpoledních hodinách bezplatné využívání víceúčelových sportovišť při základních školách. V okolí jsou vhodné terény pro cykloturistiku a díky přehradám Jesenice a Skalka se nabízí řada možností vyžití ve vodních sportech.

Město lemuje ze dvou stran přehrady Jesenice a Skalka. Nabízejí možnost rekreace v řadě kempů, možnost rybaření a vodních sportů.

Cheb je město s bohatou sportovní tradicí. Ve městě se často pořádají různé turnaje, významné sportovní akce, které mají často mezinárodní význam. Každoročně se v místní sportovní hale pořádá mezinárodní házenkářský turnaj ženských reprezentací „O štít města Chebu“. O veškerých kulturních, sportovních a společenských akcích se obyvatelé města můžou dozvědět buď v celoročním kalendáři kulturních a společenských akcí, který vydává Městský úřad (MěÚ), nebo v materiálech s přehledem akcí a programů i kontaktními informacemi na jednotlivá zařízení, jež zdarma distribuuje Městské informační centrum.

V nejbližší době by měla vzniknout nová zóna pro aktivní trávení volného času na levém břehu řeky Ohře. Návštěvníci z řad sportovců se mohou těšit na víceúčelové sportoviště, relaxační plochy, trasu pro cyklisty, lezecké stěny a věže pro stimulaci volného pádu, půjčovnu sportovních potřeb a krosovou dráhu pro kola. [9]

5.1 Sportovní jednoty a kluby v Chebu

V roce 2011 ve městě Cheb bylo evidováno celkem 6 475 sportovců, z toho 2 111 dětí a mládeže, registrovaných celkem v 39 tělovýchovných jednotách a sportovních klubech⁴. [29]

Jedná o především neziskové organizace, ale v poslední době přibývají i soukromé sportovní kluby. Tyto organizace nabízejí opravdu velký výběr sportovních aktivit, například fotbal, hokej, tenis, atletiku, lukostřelbu, bojová umění, plavání, potápění, jezdeckví atd. Protože TJ a SK ve městě je opravdu hodně, je dobré některé z nich blíže představit.

TJ Lokomotiva Cheb byla založena po druhé světové válce v roce 1945 a je zřejmě jednou z nejstarších TJ v Chebu. Podle velikosti členské základny je také jednou z největších organizací. V současné době má TJ Lokomotiva 14 oddílů, které nabízejí možnost provozování sportu jak aktivně, tak i rekreačně. Mezi ně patří oddíl basketbalu, házené, sportovní gymnastiky, juda, jógy, volejbalu, vzpírání, jachtingu, rekreačního sportu atd. Mezi zařízení této TJ patří sportovní hala, stadion kopané, loděnice, vzpírárna, šachová místnost, posilovna, skatepark, gymnastický sálek a hřiště pro plážové sporty. [26]

HC Stadion - tento hokejový klub založili již v roce 1978. Nyní působí v moderní hale zimního stadionu a orientuje se především na výcvik mládeže. Kvalifikovaní trenéři se věnují hokejistům, rozděleným podle věkových kategorií. Všechny kategorie zastřešuje profesionální trenér mládeže. [20]

Tenis klub Cheb – nabízí výuku tenisu a plnohodnotné tenisové vyžití aktivně i rekreačně v novém areálu s celkem deseti kurty.

SK vozíčkářů západočeského regionu – Cheb nabízí všestranné sportovní využití tělesně postiženým občanům z celého regionu. Mezi provozované sporty patří například stolní tenis, kulečník, lukostřelba, plavání a mnoho dalších.

TJ Olympionik Cheb se věnuje hlavně cyklistice v disciplínách silnice, horská kola, dráha a také cyklokros. Do nabídky této TJ patří také všeobecná příprava dětí ve věku

⁴ Uvedené údaje jsou vypočítané na základě počtu sportovců, které kluby uvádějí v žádostech o granty a příspěvky. Celkový počet sportovců bude určitě vyšší (nelze opomenout, že ve městě je další řada sportujících skupin, které nejsou nikde organizované, jedná se především o soukromé tělocvičny a fitcentra), ale to nelze zjistit, protože neexistuje povinnost registrace u MěÚ.

od šesti let v oblasti atletiky, posilování, cyklistiky, míčových a pohybových her. Trenéři se věnují mládeži a týmu žen.

SK Kráso Cheb – sportovní krasobruslařský klub založený v roce 1979. Oddíl nabízí výuku bruslení dětem všech věkových kategorií. [9]

5.2 Sportovní zařízení v majetku města

Sportovní organizace v majetku města Cheb lze rozdělit na příspěvkové organizace zřízené městem a podnikatelské subjekty.

Mezi podnikatelské subjekty s majetkovou účastí města patří společnost CHETES s.r.o., která v roce 1997 na základě rozhodnutí městského zastupitelstva byla založena jako nástupnická organizace za bývalou příspěvkovou organizaci Technické služby města Chebu. Jediným společníkem a 100% vlastníkem je město Cheb. Hlavními činnostmi společnosti CHETES s.r.o. jsou provoz, správa a údržba majetku města.

Společnost vykonává pro město mnoho služeb, jako například úklid místních komunikací, správu a údržbu veřejné zeleně atd. Mezi služby týkající se sportovní oblasti patří:

- správa a provoz plaveckého bazénu,
- správa a provoz rekreačních zařízení v majetku města,
- provoz zimního stadiónu,
- správa, údržba a obnova dětských hřišť a jejich zařízení.

Plavecký bazén nabízí možnost kondičního a rekreačního plavání. Je využíván nejenom veřejností, ale také zde probíhají výcviky základních a středních škol v plavání.

Zimní stadion s celkovou kapacitou haly 2422 osoby se také využívá k řadě účelů. Z hlediska obsazení jsou to kulturní akce, zimní stadion, a bruslení pro veřejnost. [21]

Mezi příspěvkové organizace zřízené městem Cheb, které mají co do činění se sportem, patří: základní školy, mateřské školy a Dům dětí a mládeže Sova (DDM Sova). Město Cheb spravuje sedm základních a šest mateřských škol. V oblasti sportu v nich město podporuje samozřejmě tělovýchovu a sportovní zázemí škol.

Významná instituce DDM Sova zabezpečuje širokou nabídku vyplnění volného času pro děti a mládež. Zájmová činnost DDM je rozdělena do oblastí tělovýchovné, estetické, technické a přírodovědné a společenskovední. V oblasti sportu organizace

nabízí více než dvacet kroužků pro různé věkové kategorie a zabezpečuje sportovní soutěže, vodácké a horolezecké výcviky i různé olympiády pro základní a střední školy. Kromě toho DDM půjčuje zdarma různé sportovní vybavení. [8]

5.3 Chebská sportovní unie

Další sportovní instituci, o níž je nutné zmínit se podrobněji, představuje Sportovní unie Chebska (SUCH).

Sportovní unie Chebska je okresním sdružením ČSTV. Jde o sdružení tělovýchovných jednot a sportovních klubů na území chebského regionu. Tato instituce má právní subjektivitu a vznikla podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Hlavní náplní činnosti SUCH je organizační, ekonomická a administrativní podpora sdružených spolků. Chebská sportovní unie má pouze jednoho profesionálního zaměstnance, ale řadu dobrovolných pracovníků, kteří plní všechny úkoly spojené z činnosti SUCH. Sekretář SUCH má významný podíl na řadě aktivit na podporu sportu ve městě a pro sdružené TJ a SK poskytuje pomoc při zajišťování finančních prostředků z rozpočtu města a prosazuje a chrání jejich zájmy.

Informace získané z rozhovoru s pracovníkem SUCH poskytly náhled na současnou situaci ve sportu z hlediska TJ a SK.

Podle SUCH (24) k 31. 12. 2011 Sportovní unie Chebská evidovala 14 900 registrovaných sportovců a 97 TJ a SK. V roce 2000 bylo registrováno 16 900 členů. Během posledních deseti let došlo tedy k poklesu o 2000 sportovců. Neochotu sdružovat se způsobuje hlavně měnící se systém a styl života zejména u mládeže (15 - 20 let).

Jedním z problémů stále zůstává stav sportovních zařízení a sportovišť v majetku TJ/SK. Spolky většinou nemají dostatek finančních prostředků na rekonstrukci a další rozvoj pracovišť, často je problémem zajistit finance aspoň na mistrovské i jiné závody a provoz sportovních zařízení.

Neustále nižší podpora sportu ze strany státu, krach společnosti Sazka a.s. a novela loterijního zákona č. 83/1990 Sb., to vše se odrazilo na rozpočtech klubů a jednot. Podle SUCH je pro TJ a SK v roce 2012 situace nejkritičtější za posledních 20 let. Jenom během roku 2011 došlo k poklesu evidovaných spolků ze 118 na 97. [28]

6. FINANCOVÁNÍ SPORTU A TĚLOVÝCHOVY MĚSTEM CHEB

Tato kapitola se zaměří na financování sportu a sportovních aktivit městem Cheb. Podrobněji pak na výdaje jednotlivých odborů města v oblasti sportu a pokusí se prozkoumat, jakou část výdajů obecního rozpočtu tvoří celkové výdaje na sport a tělovýchovu. Zvláštní pozornost je věnována příspěvkům podporujícím činnost SK a TJ.

V roce 1994 byla ve městě oficiálně zřízena tělovýchovná komise zabývající se přerozdělování finančních prostředků na podporu sportu a sportovních aktivit. Vznikla u odboru školství (ŠTaK) a stala se poradním orgánem městské rady. Závěrečná rozhodnutí schvaluje městská rada. Se vznikem nových sportovních klubů a tělovýchovných jednot na MěÚ začalo přibývat žádostí o příspěvek, a proto v roce 2001 radnice zavedla nový systém grantů a příspěvků. Byla stanovena přesná pravidla pro poskytnutí grantů či příspěvků a pevná částka v rozpočtu se rozdělila do čtyř skupin podle podporovaného odvětví – sportovní, kulturní, sociální a zdravotní, zvláštní. Tento grantový systém během posledních deseti let byl několikrát pozměněn. V současnosti je poskytování příspěvků řízeno směrnicí k zabezpečení Systému podpory vybraných aktivit občanů a institucí z rozpočtu města Chebu, schválenou v roce 2010 radou města.

O tom, že sport a volnočasové aktivity jsou pro město důležitou oblastí, svědčí i to že, vedle dvou povinných výborů ze zákona, finančního a kontrolního, byl zřízen Výbor pro sport a volnočasové aktivity (dále jen „Výbor“).

Hlavní náplní práce Výboru pro sport a volný čas je projednávání a vydávání stanovisek a doporučení zastupitelstvu města ke všem žádostem o poskytnutí grantů a příspěvků, k návrhům a projektům v oblasti sportu a volného času v Chebu. Výbor začal fungovat od ledna 2011 a na prvním zasedání přijal základní návrh Strategické koncepce pro sport a volný čas v Chebu. Mezi pilíře koncepce patří např. návrat vrcholového sportu do města, vytvoření investičního plánu v oblasti sportu, spolupráce oddílů.

Aktivity svědčí o tom, že podpora sportu ze strany města je v Chebu výrazná. Formou grantového systému odborníci přidělují peněžní prostředky na jednotlivé sportovní akce a celoroční činnost jednot a klubů. Kromě toho každý rok je vyčleněna finanční částka

na sportovní akce ve veřejném zájmu. Město také zajišťuje výstavbu, udržování a provozování svých sportovních zařízení a jejich dostupnost pro veřejnost. [9]

6.1 Systém příspěvků a grantů

Kapitola se zaměřuje na výdaje odboru školství, tělovýchovy a kultury v oblasti sportu.

Největší část výdajů odboru ŠTaK vynaložených na podporu tělovýchovy tvoří právě příspěvky a granty poskytnuté sportovním klubům a tělovýchovným jednotám. Jak už bylo zmíněno výše, grantový systém prošel několika změnami a nyní se řídí směrnicí k zabezpečení Systému podpory vybraných aktivit občanů a institucí z rozpočtu města Cheb (SPA).

SPA [11] se dělí do oblastí sport a tělovýchova, kultura, školství, sociální a zdravotní, se samostatně vyčleněnými rozpočty a poskytuje dva druhy finanční podpory:

- granty na jednorázové akce,
- příspěvky na celoroční činnost.

Činnosti nebo akce podporované v rámci směrnice musí souviset s městem Cheb nebo se musí odehrávat na území města. Granty i příspěvky jsou poskytovány na základě žádostí. Všechny žádosti projednává Výbor pro sport a volnočasové aktivity městského zastupitelstva a předkládá návrh Radě města Chebu, odbor ŠTaK přikládá svoje stanovisko.

a) Granty na jednorázové akce

Žadatel o finanční podporu v rámci SPA může podat žádost o grant nejvýše 3x v kalendářním roce. Přičemž termín podání žádosti je do 30. 9. předchozího roku na akce konané v prvním pololetí následujícího roku a do 30. 4. běžného roku na akce konané v druhém pololetí běžného roku. Výše grantu může dosahovat maximálně 50% celkových nákladů souvisejících s uskutečněním akce.

b) Příspěvky na celoroční činnost

Výše příspěvku na celoroční činnost činí maximálně 50% celkových nákladů na celoroční činnost a částka určená pro tělovýchovu se rozděluje podle následujících kritérií:

- 20% finančních prostředků se rozdělí podle výše členské základny (mládež je zvýhodněna koeficientem 1,5),

- 10% finančních prostředků se rozdělí podle výše odebraných členských příspěvků,
- 45% z určené částky se rozdělí podle součtu nákladů na oficiální soutěže v ČR.
- 25% se rozdělí podle součtu nákladů na energii a údržbu vlastních sportovních zařízení (pouze nezdaňovaná činnost), nákladu na nájmy sportovních zařízení.

Následující tabulka uvádí příklad podpory na celoroční činnost u vybraných sportovních klubů.

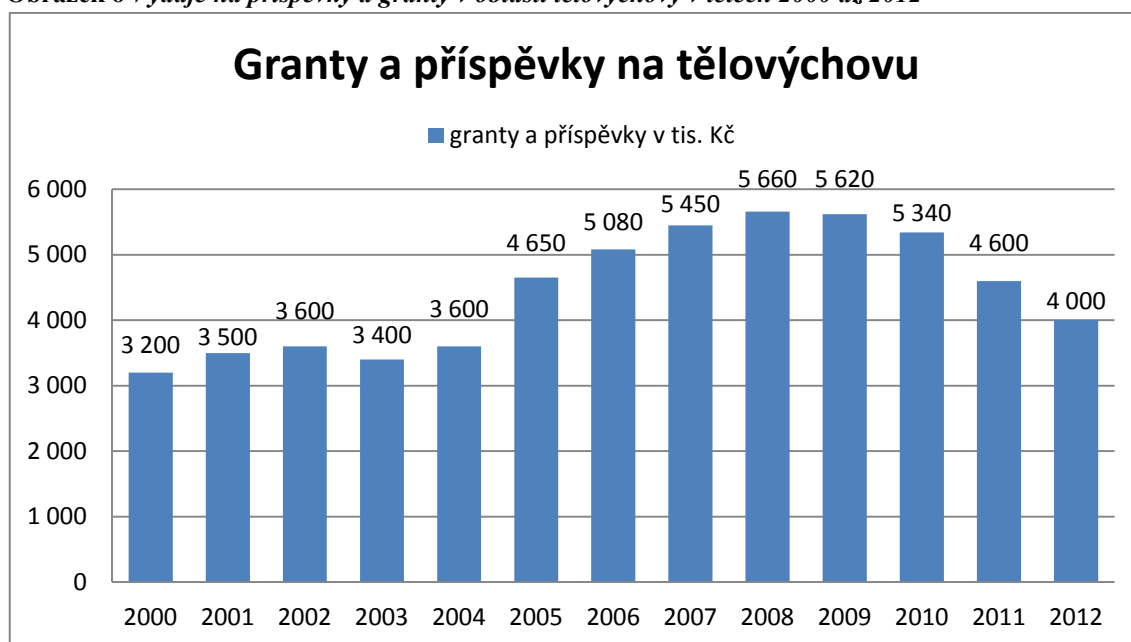
Tabulka 5 Přehled poskytnutých příspěvků vybraným sportovním organizacím

	2006	2008	2010	2011	2012
TJ OLYMPIONIK	45 200	48 000	53 000	75 000	72 755
SK KRASO Cheb	28 050	40 000	48 000	40 500	44 091
TJ LOKOMOTIVA	842 500	862 000	1 151 500	1 284 500	1 073 768
Tenisklub Cheb	39 900	104 000	143 500	165 000	161 685
FK UNION Cheb	450 000	2 000 000	220 500	0	0
TJ STADION Cheb	432 500	500 000	233 500	258 000	244 863

Zdroj: [9]; vlastní zpracování

V tabulce č. 4 je na příkladu vybraných SK/TJ vidět, že výše příspěvků rozdělovaná podle kritérií se značně liší. V současné době odbor ŠTaK eviduje celkem 39 tělovýchovných jednot a sportovních klubů, kterým ve většině pravidelně poskytuje na základě žádosti grant nebo příspěvek z rozpočtu města Cheb. Částka poskytovaná TJ Lokomotivě jako příspěvek na celoroční činnost je jednoznačně nejvyšší ze všech příspěvků. U fotbalového klubu FK Union Cheb a hokejového klubu HC Stadion se uvedené částky skládají z příspěvku na celoroční činnost klubu a příspěvku na celoroční činnost určenou na podporu mládeže. Příspěvek na podporu mládeže u těchto klubů je mnoho násobně vyšší než příspěvek na celoroční činnost klubu.

Celkové výdaje na příspěvky a granty v letech 2000 až 2012 zobrazuje následující graf.

Obrázek 6 *Výdaje na příspěvky a granty v oblasti tělovýchovy v letech 2000 až 2012*

Zdroj: [29]; vlastní zpracování

Na základě grafu lze konstatovat, že rozpočet určený na grantový systém je víceméně vyvážený. Od roku 2000 po rok 2004 se výše příspěvků pohybuje v rozmezí 3200 tisíc až 3600 tisíc korun. V roce 2004 došlo k navýšení rozpočtu o jeden milion korun, tedy na částku 4650 tisíc. Následující tři roky se rozpočet grantového systému stále zvyšoval. V roce 2008 částka poskytnutá na příspěvcích a grantech v oblasti tělovýchovy činila přes pět a půl milionu korun, což bylo nejvíce za posledních 13 let. Od roku 2009 následuje pokles výdajů a částka schválená pro letošní rok je od roku 2004 nejnižší.

Některé sportovní akce mají v městě Cheb již dlouholetou tradici a konají se zpravidla každý rok, proto jsou vedené jako akce ve veřejném zájmu, tzv. prioritní grant. Patří mezi ně např. akce O štít města Chebu, Vyhodnocení nejlepších sportovců, Free Contest a Zlatý lev – mezinárodní střelecká soutěž. Prioritní granty jsou poskytovány odborem ŠTaK z celkového rozpočtu odboru. Z rozpočtu odboru ŠTaK se také vyplácejí odměny správcům sportovišť při základních školách.

Celkové výdaje odboru školství, tělovýchovy a kultury z rozpočtu pro tělovýchovu na příkladě rozpočtu pro rok 2012 přináší následující řádky.

Odbor školství, tělovýchovy a kultury spravuje rozpočet tělovýchovy na rok 2012 celkem v částce 5385 tis. Kč. Z toho:

- 3400 tis. Kč - granty a příspěvky na celoroční činnost (na základě žádostí od TJ),
- 600 tis. Kč granty na jednorázové akce (na základě žádostí od TJ),
- 600 tis. Kč - příspěvky z rozpočtu města Chebu (na základě žádostí od TJ),
- 270 tis. Kč - správa otevřených sportovišť při ZŠ,
- 65 tis. Kč - slavnostní vyhlášení nejlepších sportovců města Chebu,
- 450 tis. Kč - O štít města Chebu – házená žen (pravidelný příspěvek).

Obrázek 7 *Výdaje odboru ŠTaK na tělovýchovu v roce 2012*

Zdroj: [29]; vlastní zpracování

Z obrázku je patrné, že na prvním místě jsou příspěvky na celoroční činnost a spolu s příspěvky z rozpočtu města a granty na jednorázové akce tvoří 95% výdajů odborů ŠTaK v oblasti tělovýchovy.

Do dalších výdajů na podporu sportu a tělovýchovy patří také podpora tělovýchovy na základních školách a ve školkách, které jsou zřízené městem Cheb, a také příspěvky poskytované organizaci DDM Sova, jež provozuje mnoho sportovních kroužků. O těchto výdajích však jen zmínka, protože se nepodařilo určit konkrétní částky použité na tělovýchovu z celkových financí poskytnutých těmto příspěvkovým organizacím.

6.2 Ostatní výdaje města na podporu sportu

Kromě odboru ŠTaK podporu sportu a tělovýchovy realizují hlavně Odbor investic a rozvoje (IaR), Odbor komunálního hospodářství⁵ (KoHo) a Odbor majetkoprávní (MaP).

Pro přehlednost jsou výdaje odborů rozděleny na výdaje běžné a kapitálové.

Nyní se podíváme na běžné výdaje na tělovýchovu jednotlivých odborů města Cheb.

Odbor komunálního hospodářství. Mezi výdaje tohoto odboru patří především výdaje na údržbu a provoz sportovních zařízení, např. plovárny Dřenice, a zajištění ostrahy objektu minigolfového hřiště. Z velké části tyto výdaje směřují do společnosti CHETES s.r.o. na správu, údržbu a provoz plaveckého bazénu a zimního stadionu.

Po zrušení odboru KoHo zajištění provozu sportovních zařízení má na starosti **odbor majetkoprávní**.

O výdajích **odboru školství, tělovýchovy a mládeže** bylo zmíněno už v předchozí podkapitole. Kromě již uvedených výdajů v letech 2007 a 2008 mezi výdaje odboru ŠTaK patřily i příspěvky na zajištění provozu sportovních zařízení.

Následující tabulka zobrazuje přehled běžných výdajů v oblasti tělovýchovy a sportu v letech 2000 až 2012. Uvedené výdaje od roku 2000 do roku 2010 jsou skutečné. Výdaje týkající se let 2011 a 2012 jsou plánované a byly vyňaty ze schválených rozpočtů. Údaje jsou uvedeny v tisících Kč.

⁵ V roce 2008 odbor komunálního hospodářství byl zrušen, a oblasti jeho působení byly rozděleny mezi majetkoprávní odbor a odbor životního prostředí.

Tabulka 6 Běžné výdaje města Cheb v oblasti sportu a tělovýchovy (v tis. Kč)

rok	KoHo	ŠTaK	IaR	MaP	Celkem
2000	2 802	6 160	279	-	9 241
2001	3 023	6 007	0	-	9 030
2002	3 577	6 125	0	-	9 702
2003	4 399	6 403	0	-	10 802
2004	9 763	5 410	0	-	15 173
2005	9 780	4 650	0	-	14 430
2006	10 288	5 163	645	-	16 096
2007	-	11 069	56	5 274	16 399
2008	-	11 266	150	3 853	15 269
2009	-	6 015	0	10 358	16 373
2010	-	11 755	0	6 705	18 460
2011	-	5 385	0	10 960	16 345
2012	-	5 385	0	10 160	15 545

Zdroj: [10]; vlastní zpracování

Do kapitálových výdajů v oblasti sportu a tělovýchovy v letech 2000 až 2012 patří především výdaje **odboru investic a rozvoje**. Jde hlavně o zastřešení zimního stadionu v letech 2002 až 2004 a v roce 2006 – 2007 zavedení nové technologie, která by měla snížit spotřebu elektrické energie při celoročním provozu zimního stadionu, odvlhčení zimního stadionu. Mezi další investice patří například výstavba minigolfového hřiště.

Mezi výdaje odboru KoHo se řadí například dovybavení koupaliště Dřenice (sprchy, převlékárny, hřiště pro děti, tobogan aj.), výstavba lukostřeleckého areálu.

Do výdajů v oblasti sportu tato práce nezahrnuje výstavbu cyklostezek, neboť byly z větší části financovány z regionálního dotačního programu, a výdaje byly uskutečněny přes odbor silničního hospodářství a dopravy (SDH) a odbor pro dotační politiku a rozvoj.

Tabulka č. 6 zobrazuje přehled skutečných kapitálových výdajů na sport v letech 2000 až 2010. V roce 2011 a 2012 jsou uvedeny výdaje z návrhů rozpočtu.

Tabulka 7 Kapitálové výdaje města Cheb v oblasti sportu a tělovýchovy (v tis. Kč)

rok	KoHo	ŠTaK	IaR	SDH	celkem
2000	0	0	0	0	0
2001	0	750	1 089	0	1 839
2002	0	0	38 870	0	38 870
2003	96	0	52 934	0	52 934
2004	0	0	44 828	0	44 828
2005	0	0	0	0	0
2006	862	0	20 527	1 650	23 039
2007	-	1 015	29 547	0	30 562
2008	-	0	801	0	801
2009	-	0	9 567	0	9 567
2010	-	2 497	0	0	2 497
2011	-	0	10 230	0	10 230
2012	-	0	11 750	0	11 750

Zdroj: [10]; vlastní zpracování

Do budoucna je v plánech města pokračovat v rozvoji sportovišť včetně sportovního areálu Lokomotivy s fotbalovým stadionem a sportovní halou, také výstavba moderního dopravního hřiště a přírodního koupaliště.

Tabulka 8 Podíl výdajů na tělovýchovu k celkovým výdajům vyjádřený v procentních bodech

rok	Běžné výdaje celkem	Výdaje na tělovýchovu	% podíl k běžným výdajům	Kapitálové výdaje celkem	Výdaje na tělovýchovu	% podíl ke kapitálovým výdajům
2000	484 226	9241	1,9%	102 173	0	0%
2001	482 064	9030	1,9%	81 830	1 839	2,2%
2002	494 546	9702	1,9%	149 330	38 870	26%
2003	673 300	10802	1,6%	284 134	52 934	18,6%
2004	701 061	15173	2,2%	193 429	44 828	23,2%
2005	563 901	14430	2,6%	192 509	0	0%
2006	640 158	16096	2,5%	145 186	23 039	15,9%
2007	580 793	16399	2,8%	114 686	30 562	26,6%
2008	636 192	15269	2,4%	124 541	801	0,6%
2009	649 631	16373	2,5%	235 017	9 567	4,1%
2010	678 686	18460	2,7%	245 393	2 497	1%
2011	724 966	16345	2,3%	513 071	10 230	2%
2012	578 021	15545	2,7%	375 252	11 750	3,1%

Zdroj: [10]; vlastní zpracování)

Z tabulky je patrné, že běžné výdaje na tělovýchovu v posledních 13 letech jsou vyvážené, rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou činí pouze 0,9%. Naopak v oblasti kapitálových výdajů se objevují značné rozdíly. Extrémem s nejnižší hodnotou jsou léta 2000 a 2005, kdy se do sportu neinvestovalo vůbec nic, naopak - významné se jeví částky investované v roce 2003 a 2007. Částka poskytnutá v roce 2003 je jednoznačně nejvyšší, ale z hlediska procentuálního podílu vůči celkovým kapitálovým výdajům nejvyšší výdaje jsou v roce 2007 se skoro 27% podílem.

Průměrné kapitálové výdaje na tělovýchovu a sport v městě Cheb činí 11,56% a průměrné běžné výdaje za uvedené období činí 2,3%.

Následující tabulka nabízí srovnání výdajů na sport v Chebu a průměrné výdaje obcí z celé ČR bez hlavního města Prahy. Přestože dostupné údaje jsou staré několik let, lze předpokládat, že pro srovnání jsou dostačující a za posledních 5 let se o moc nezměnily.

Tabulka 9 Srovnání výdajů na sport v letech 2004-2007 ve městě Cheb a s průměrnými výdaji obcí z celé ČR

	Celá ČR	Cheb
Procentní podíl běžných výdajů na celku	2,9%	2,5%
Procentní podíl kapitál. výdajů na celku	9,3%	16,4%
celkem	4,9%	5,1

Zdroj: [23]; vlastní zpracování, 2012

Běžné výdaje v oblasti sportu ve městě Cheb jsou o čtyři desetiny nižší než celorepublikový průměr, ale kapitálové výdaje jsou pomalu dvojnásobné v porovnání s průměrem ČR. Přesto celkový podíl výdajů na sportovní aktivity z celkových výdajů města se shoduje s průměrem obcí celé ČR, dokonce ho převyšuje o dvě desetiny procenta. Vzhledem k tomu, že k výdajům města Cheb nebyly připočteny částky, jako např. podpora tělovýchovy ve školách, vybudování cyklostezek atd., dá se předpokládat, že skutečné výdaje jsou o něco vyšší, a tedy nadprůměrné.

7. SHRNU TÍ A DOPORU ČENÍ

Z rozhovorů s vedoucím Odboru ŠTaK panem Mgr. Syrovátkou, sekretářem SUCH panem Sabadinem a po podrobnějším prostudování celé problematiky vyplynulo několik závěrů. Přestože město Cheb z obecního rozpočtu každoročně vyčleňuje na sport výraznou finanční částku, některé body týkající se podpory sportu jsou poněkud nedořešené a problematické. Rozpočet města v oblasti sportu je omezený, což se nedá příliš ovlivnit. O to víc by rozdělování financí mělo být efektivnější. Níže jsou vyjmenovány problematické okruhy a návrhy na jejich zlepšení.

Oblast grantového systému. Při vypočítávání výše příspěvku na celoroční činnost SK a TJ se bere v úvahu velikost členské základny. To přináší zvýhodnění především klubům s velkou členskou základnou. Problémem je, že se dá obtížně zjistit, zda všichni členové klubů sportují. Město Cheb do budoucna uvažuje o zrušení tohoto kritéria při poskytování příspěvku podle výše členské základny.

Náklady na činnost klubů působících v nejvyšších soutěžích jsou nepoměrně vyšší než u klubů s regionální působností. Protože právě **vrcholoví sportovci** nejvíce reprezentují a propagují město, lákají sponzory a zvyšují návštěvnost turistů, je třeba věnovat jejich podpoře zvláštní pozornost. Možná by bylo vhodné přesně definovat sporty, jež si zaslouží pozornost a podporu města Cheb (například lední hokej, fotbal, atletika...) a vyčlenit určitou každoroční částku na podporu těchto sportů. Podle sekretáře SUCH [28] by to bylo velmi prospěšné pro kluby i pro město. Pokud by jednotlivé kluby mohly počítat s dlouhodobou systematickou finanční částkou, umožnilo by jim to dopředu pracovat a připravovat vyšší úroveň soutěží nebo zajistit profesionálního trenéra.

Dále je na místě zmínit se o **kapitálových výdajích města na sport**. Jsou sice velmi významné z hlediska podílu na celkových výdajích, ale jsou většinou zaměřené pouze na zimní stadion a bazén. Jen nepatrná částka jde na ostatní zařízení.

Sport hlavně z důvodů ekonomických nedokáže konkurovat počítačům, hracím automatům, a dalším vymoženostem dnešní doby. Proto dalším důležitým bodem je **rozšíření nabídky moderních sportů** atraktivních zejména **pro mládež**. Patří mezi ně například zdolávání různých překážkových drah či stěn, jízda na kole ve volném terénu. Tyto možnosti ve městě zatím chybí, proto se skupiny mladých lidí snaží vybudovat podmínky pro tyto sporty samy (překážkové dráhy). Nepochybně je lepší, když mládež

ve volném čase sportuje, než aby se věnovala pochybným činnostem, proto by podpora ze strany města byla určitě vhodná, skoro povinná. Tento problém bude vyřešen výstavbou nové zóny aktivního odpočinku na levém břehu Ohře, kterou má radnice v plánu.

Není pochyb o tom, že klíčovým problémem sportovních klubů je nedostatek financí. A z toho pramení i další problémy, jako špatný stav sportovních zařízení, pokles zájemců o členství, nedostatek dobrovolných pracovníků atd.

Na druhou stranu sportovní kluby a jednoty nemůžou pouze spoléhat na podporu města, ale měly by být více aktivními například ve snaze zajistit sponzory nebo získat více prostředků například formou členských příspěvků, zisku ze vstupenek.

Při vyhledávání informací o jednotlivých klubech bylo zjištěno nemilé překvapení - většina sportovních organizací má **internetové stránky ve špatném stavu**. Některé SK/TJ nemají vůbec žádné stránky, mnoho dalších klubů www stránky sice má, ale jsou nedostatečně propracované a informace na nich často staré i několik let. Je to velká chyba, protože v dnešní době zejména mládež vyhledává informace především pomocí internetu. A kvalitní www stránky by třeba přilákaly více nových členů nebo návštěvníků sportovních akcí těchto klubů. Opačným příkladem jsou soukromé sportovní kluby, které mají ve většině případů precizně zpracované stránky, nabízejí vedle sportovních aktivit další služby (masáž, občerstvení, dětský koutek apod.) a jsou hodně propagované formou reklamy. Takové kluby jsou v poslední době výraznou konkurencí pro neziskové sportovní organizace. I přes špatnou ekonomickou situaci posledních let se totiž najde hodně lidí, kteří jsou ochotní připlatit za komfort.

Aby TJ/SK mohly konkurovat těmto komerčním subjektům, musejí se opravdu více věnovat propagaci a reklamě svých služeb a možností.

Sponzoři z řad komerčních subjektů. Jejich příspěvky by mohly tvořit podstatnou část příjmů SK/TJ, zvláště u větších organizací. Neustálé shánění sponzorů je určitě náročné, ale také nezbytné. Tady by částečně mohlo pomoci i město - poskytnutím výhod pro podniky podporující sport ve městě.

Jedním z významných problémů je nedostatečná **komunikace mezi městem a SK/TJ**. Určitě by bylo přínosnější a efektivnější, kdyby možnosti, nápady, problémy daného sportu, případně obhajoba možné podpory města byly projednávány mezi městem a zástupci jednotlivých sportů (klubů).

Obečně se podpora sportu v městě Chebu zdá být dostačující vzhledem k omezenému rozpočtu města a nutnosti investovat do ostatních oblastí. Tuto skutečnost potvrzuje i to, že podíl průměrných kapitálových a průměrných běžných výdajů na sport z obecního rozpočtu města Cheb je vyšší než celorepublikový průměr výdajů v této oblasti.

Ne každá, spíše málokterá obec má zřízen Výbor pro sport a volnočasové aktivity. Přestože Výbor funguje ve městě pouze krátce, předpokládá se, že v budoucnu přinese do oblasti sportu jen pozitiva. V nejbližší době by měla být schválena Strategická koncepce pro sport a volnočasové aktivity v Chebu, která určitě zefektivní podporu sportu a přerozdělování prostředků vyčleněných na sport. Zřízení „Výboru“ by mělo přispět i ke zlepšení komunikace mezi městem a sportovními kluby, což by mohlo pomoci k určení priorit a nalezení nových nápadů v oblasti sportu ve městě Cheb.

8. ZÁVĚR

Tato práce pojednává o vývoji financování sportu ze soukromých a veřejných zdrojů, zejména o podpoře sportovních aktivit v městech a obcích. Hlavním cílem práce bylo analyzovat vývoj vynaložených finančních prostředků na sport ve městě Cheb a na základě zjištěných výsledků navrhnout určitá opatření pro zlepšení současné situace.

Teoretická část je věnována obecné charakteristice sportu a jeho významu pro společnost v oblasti sociální, zdravotní i ekonomické. Dále jsou zde rozebírané formy financování sportu v ČR, přičemž vyplynul fakt, že v současnosti je podpora ze strany státu nejnižší od roku 1989. Celkově dochází k výrazným změnám ve financování sportu, především je to schválení „Koncepce státní podpory sportu v České republice“, příprava nového zákona o podpoře sportu, přijetí novely loterijního zákona.

Praktická část se zabývá problematikou financování sportu v městě Cheb. Zpracování praktické části práce nebylo složité ale trochu pracné, protože podpora sportu a tělovýchovy městem je realizovaná prostřednictvím několika odborů a souhrnné informace nejsou nikde evidované. Z důvodů pracovní vytíženosti, některé odbory na žádost o poskytnutí informací odpověděly negativně, proto analýza vývoje výdajů na sport zaznamenává fakta od roku 2000. Většina informací je získaná ze zveřejněných údajů o rozpočtu města Cheb v jednotlivých letech.

Podle přehledů běžných a kapitálových výdajů do sportovní sféry bylo vypočítáno, jakou část obecních výdajů tvoří výdaje na sport a tělovýchovu v procentních bodech. Výsledkem je, že běžné výdaje na sport v posledních 13 letech se výrazně neliší, pohybují se v rozmezí 1,6% až 2,8% z celkových běžných výdajů města. Průměrné běžné výdaje za uvedené období činí 2,3%. Kapitálové výdaje na sport v jednotlivých letech jsou značně rozdílné. Minimální hodnotou je 0% a maximální 26,6% z celkových kapitálových výdajů. Průměrné kapitálové výdaje v oblasti sportu činí 11,6%. Situaci zobrazuje následující graf.

Obrázek 8 Vývoj běžných a kapitálových výdajů na sport v letech 2000 – 2012 (jako procentní podíl z celkových výdajů)

Zdroj: [10], vlastní zpracování

V práci nechybí ani zmínka o srovnání výdajů na sportovní aktivity města Cheb s celorepublikovým průměrem, přičemž kapitálové výdaje na sport v Chebu jsou výrazně vyšší, celkové výdaje ve městě Cheb jsou lehce nadprůměrné a běžné výdaje jsou o několik desetín procenta nižší.

Z hlediska podpory činností SK a TJ ve městě funguje systém poskytování příspěvků a grantů. Část práce je věnovaná podrobnějšímu popisu tohoto systému, kritériím, dle kterých se určuje výše příspěvku, přehledu poskytnutých příspěvků a grantů od roku 2000 do roku 2012, vývoj výše poskytnutého příspěvku u vybraných klubů a celkový rozbor výdajů na tělovýchovu realizovanou Odborem ŠTaK.

Na závěr práce uvádí problematická místa a návrhy na zlepšení současné situace. Uvedené návrhy se týkají nejenom města, ale hlavně SK a TJ, protože na vývoji sportovních aktivit ve městě by se měli podílet všichni: město, sportovní organizace, jednotlivci a také společnost.

Analýzou vývoje výdajů na sport z obecního rozpočtu města Cheb a předložením některých návrhů jsou splněny hlavní cíle této práce. Práce měla pro mě i osobní přínosy v podobě setkání s mnohými zajímavými osobami a užitečnými informacemi, celkově rozšířila mé znalosti o problematice financování sportu.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 <i>Výdaje obcí na tělovýchovu a sport podle velikostních skupin (Kč/obyvatele)</i>	24
Tabulka 2 <i>Výdaje krajských samospráv na sport a tělovýchovu (Kč/obyvatele)</i>	25
Tabulka 3 <i>Podíl jednotlivých typu účelů na celkových výdajích na veřejně prospěšné účely z výtěžku sportovních loterií a sázek v letech 2006 -2010</i>	25
Tabulka 4 <i>Vývoj výdajů na sport a.s. Sazka v letech 1999 - 2010</i>	26
Tabulka 5 <i>Přehled poskytnutých příspěvků vybraným sportovním organizacím</i>	38
Tabulka 6 <i>Běžné výdaje města Cheb v oblasti sportu a tělovýchovy (v tis. Kč)</i>	42
Tabulka 7 <i>Kapitálové výdaje města Cheb v oblasti sportu a tělovýchovy (v tis. Kč)</i>	43
Tabulka 8 <i>Podíl výdajů na tělovýchovu k celkovým výdajům vyjádřený v procentních bodech</i>	43
Tabulka 9 <i>Srovnání výdajů na sport v letech 2004-2007 ve městě Cheb a s průměrnými výdaji obcí z celé ČR</i>	44

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1	<i>Subsystémy tělocvičné aktivity a oblasti společenského života</i>	14
Obrázek 2	<i>Subsystémy tělocvičné aktivity.....</i>	15
Obrázek 3	<i>Disponibilní fond sportu.....</i>	19
Obrázek 4	<i>Porovnání veřejných výdajů na sport na jednoho obyvatele - země EU... </i>	20
Obrázek 5	<i>Výdaje státního rozpočtu včetně odvodu loterijních společností do oblasti sportu</i>	21
Obrázek 6	<i>Výdaje na příspěvky a granty v oblasti tělovýchovy v letech 2000 až 2012</i>	39
Obrázek 7	<i>Výdaje odboru ŠTaK na tělovýchovu v roce 2012.....</i>	40
Obrázek 8	<i>Vývoj běžných a kapitálových výdajů na sport v letech 2000 – 2012 (jako procentní podíl z celkových výdajů)</i>	49

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSTV	Český svaz tělesné výchovy
DDM SOVA	Dům dětí a mládeže Sova
EU	Evropská unie
IaR	Odbor investic a rozvoje
KoHo	Odbor komunálního hospodářství
MaP	Odbor majetkoprávní
MěÚ	Městský úřad
MFCR	Ministerstvo financí České republiky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	Nestátní nezisková organizace
OH	Olympijské hry
Programy	Programy státní podpory sportu pro nestátní neziskové organizace
SK	Sportovní klub
SPA	Systém podpory vybraných aktivit občanů a institucí
SUCH	Sportovní unie Chebská
ŠTaK	Odbor školství, tělovýchovy a kultury
TJ	Tělovýchovná jednota
TK	Tělesná kultura
Výbor	Výbor pro sport a volnočasové aktivity

SEZNAM ZDROJŮ

Tištěné publikace

1. ČÁSLAVOVÁ, Eva. *Management sportu*. Praha: East West Publishing Company a East publishing Praha, 2000. ISBN 80-7219-010-5.
2. HOBZA, Vladimír., REKTOŘÍK, Jaroslav. *Základy ekonomie sportu*. Praha: nakladatelství Ekopress, s.r.o., 2006. ISBN 80-86929-04-3.
3. HODAŇ, Bohuslav. *Úvod do teorie tělesné kultury*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000. ISBN80-7067-781-1.
4. HUGHES, James. *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*. Praha: nakladatelství Václav SvojtkaCo, 1999. ISBN 80-7237-256-4.
5. CHOUTKA, Miroslav. *Teorie a didaktika sportu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1983. 14-302-83.
6. NOVOTNÝ, Jiří. *Ekonomika sportu*. Praha: ISV nakladatelství, 2000. ISBN80-85866-68-4.
7. PAVLÁSEK, Vlastimil., HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance a daně v České Republice*. Plzeň: NAVA - nakladatelská a vydavatelská agentura, 2010. ISBN 978-80-7211-360-6.

Internetové zdroje

8. DDM SOVA. *O domě dětí*. Dům dětí a mládeže Sova v Chebu. [online] 18. březen 2012. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.ddmcheb.cz>.
9. ČESKO. MĚSTO CHEB. *Cheb oficiální internetové stránky města: Radniční Listy*. [online]. 7. březen 2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: <http://www.mestocheb.cz/radnicni-listy/>
10. ČESKO. MĚSTO CHEB. *Cheb oficiální internetové stránky města: Rozpočet*. [online]. [cit. 2012-03-6]. Dostupné z: <http://www.mestocheb.cz/rozpocet/>
11. ČESKO. MĚSTO CHEB. *Cheb oficiální internetové stránky města: Směrnice k zabezpečení Systému podpory vybraných aktivit občanů a institucí z rozpočtu města Chebu č. 50/2010* [online]. [cit. 2012-03-12]. Dostupné z:

- <http://www.mestocheb.cz/smernice-k-zabezpeceni-systemu-podpory-vybranych-aktivit-obcanu-a-instituci-z-rozpoctu-mesta-chebu-c-50-2010/>
12. ČESKO. MĚSTO CHEB. *Cheb oficiální internetové stránky města: Tiskové zprávy*. [online]. [cit. 2012-03-17]. Dostupné z <http://www.mestocheb.eu/pocet-obyvatele-mesta-chebu-klesl-na-32-925/d-939110>
 13. ČESKO. MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *MFCR: Ministerstvo financí České Republiky*. [online]. 2012 [cit. 2012-02-27]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz>
 14. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Analýza financování sportu v České Republice*. [online]. MŠMT, 16. duben 2009 [cit. 2012-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>
 15. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Evropská charta sportu*. [online]. 12. říjen 2006 [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>
 16. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Koncepce státní podpory sportu v České Republice*. [online]. MŠMT, 9. březen 2011. [cit. 2012-02-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/koncepce-statni-podpory-sportu-v-ceske-republice>
 17. ČESKO. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *MŠMT: Státní podpora sportu pro rok 2012*. [Online]. MŠMT, 2011. [cit. 2012-02-18] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/statni-podpora-sportu-pro-rok-2012>
 18. ČESKO. ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR. *ČOV: Rozprava k návrhu Zákona o podpoře sportu*. [online]. ČOV, 14. duben 2011 [cit. 2012-02-15]. Dostupné z: http://olympic.cz/public/img/dokumenty/rozprava-zakon_o_sportu_viewfin.pdf
 19. ČESKÝ SVAZ TĚLESNÉ VÝCHOVY. *ČSTV: Český svaz tělesné výchovy*. [online]. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.cstv.cz/>
 20. HC STADION CHEB. *HC Stadion Cheb*. [online]. 16. březen 2012. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z <http://www.hcstadioncheb.cz/>
 21. CHETES s.r.o. *Chebské technické služby*. [online]. 18. březen 2012. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.chetes.cz/>

22. KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *Bílá kniha o sportu*. In: Česko. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. MŠM*: [online]. 29. Leden 2008. [cit. 2012-02-10] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>
23. OBEC A FINANCE. *Obec a finance. Odborné periodikum pro ekonomické otázky obce*. [online] 2008. [cit. 2012-02-21]. Dostupné z <http://www.obecafinance.cz>
24. OBEC A FINANCE. *Obec a finance. Odborné periodikum pro ekonomické otázky obci*. [online]. 2009 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://www.obecafinance.cz>
25. PORTÁL EVROPSKÉ UNIE. *Orgány, instituce a ostatní subjekty EU*. [online]. [cit. 2012-02-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions_bodies/index_cs.htm
26. TJ LOKOMOTIVA CHEB. *Lokomotiva Cheb*. [online]. 16. březen 2012 [cit. 2012-03-16]. Dostupné z: <http://www.tj-lokomotiva-cheb.cz/>
27. Sazka a.s. *Výroční zprávy*. [online]. [cit. 2012-02-26]. Dostupné z: <http://www.web-nlb.sazka.cz/Vyrocky/>

Ostatní zdroje

28. Sabadin, Miroslav. Sekretář SUCH. Osobní rozhovor ze dne 28.2.2012. Cheb
29. Syrovátka, Zbyněk. Vedoucí Odboru ŠTaK. Osobní konzultace ze dne 6.2.2012. Cheb

ABSTRAKT

KOČALKOVÁ, J. *Vývoj a analýza podpory sportovních aktivit v obcích a městech*.
Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, s 55., 2012

Klíčová slova: sport, sportovní aktivity, podpora sportu, analýza

Předložená práce přibližuje financování sportu a sportovních aktivit v ČR. Hlavním cílem práce bylo analyzovat vývoj výdajů na sport a tělovýchovu z rozpočtu měst a obcí na příkladu vybraného města.

V teoretické části práce charakterizuje pojem „sport“ a představuje možné formy jeho financování v ČR. Výsledkem praktické části je analýza výdajů na sport a tělovýchovu z obecního rozpočtu ve městě Cheb v letech 2000 až 2012.

ABSTRACT

KOČALKOVÁ, J. *Development and analysis of support the sport activities in villages and towns*. Bachelor thesis. Cheb: Faculty of Economic University of West Bohemia in Pilsen, 55 p., 2012

Keywords: sport, sport activities, sport support, analysis

The thesis deals with sport financing and sport activities in the Czech Republic. The main goal of the work is to analyze the development of sport expenditures from municipal budgets, illustrated by a particular town.

In the theoretical part the key term *sport* is characterized as well as various forms of sport financing in the Czech Republic. The practical part offers the analysis of sport and physical education expenditure in Cheb in the period from 2000 to 2012.